

Oila va jamiyat

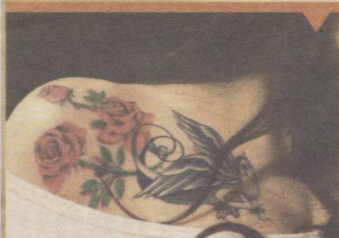
№ 15 (1418)
17-APREL
2019-yil

Gazeta 1991-yil 1-sentabrden chiqqan boshlagan

E-mail: oilavajamiyat@mail.ru

@oilavajamiyatgazetasi_bot

Sigma "vos-vos"i

Сохта чиройга эга бўлиш учун эркаклар қаторида, аёлларимиз ҳам соғ баданларини игна билан тештириб, ўзига шу қадар азоб бераётгани ачинарли. Ҳамманинг тўғри келган жойини безаб юбораётган сартарош "уста"ларнинг ишини кузатиш учун Қатортолдаги энг машҳур тату-салонларининг бирига бордик.

Tuzoqdagi uvoq

Хуршида 2018 йилнинг 28 август куни Патая шаҳридаги миграция хизматида визасини узайтириш учун борди. Аммо миграция хизмати ходимлари унинг паспортига босилган визани қалбаки эканлигида гумон қилиб, фуқаролик паспортини олиб қўяди ва уни 9 ой давомида қамокда ушлаб турди.

Soxta tabib

"Эскича" ўқиб, дуолар билан даволовчи Учқўприк туманида истиқомат қилувчи Муроджон Қамбаров устаси фаранглардан экан. У олдида даво истаб келган фуқарони 25 миллион сўмга чув туширди.

"O'lim Kokteyli"

aksiyalar ortidagi
og'ular

"Энергетик ичимлик нима?", "Энергетик ичимлик истеъмол қиласизми?" каби мавзуларда ижтимоий тармоқларда сўровнома ўтказиб, охириги йилларда энергетиклар аҳоли орасида кенг тарқалганига гувоҳ бўлдик. Табиийки, бу ҳолатда оммавий ахборот воситаларида тинмай айланаётган рекламалар ва "мега акциялар"нинг ўрни катта. Хўш, аслида энергетик ичимликлар тарғиб қилинаётгани инсон учун фойдалими?

Жорий йилдан бошлаб "Реклама тўғрисида"ги қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган ва унинг 221-моддасида энергетик ичимликлар бўйича чекловлар жорий қилинди. Унга кўра, эндиликда қуйидагилар тақиқланади:

- соат 7-00 дан 22-00 га қадар энергетик ичимликларни телевидение ва радио орқали реклама қилиш;
- реклама қилиш мақсадида энергетик ичимликлар намуналарини ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар орасида текин тарқатиш;
- асосан ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар учун мўлжалланган тадбирларга ҳомийлик

қилиш, агар бунда энергетик ичимликларнинг номидан, товар белгисидан ёки тасвиридан фойдаланиладиган бўлса;

- ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар орасида энергетик ичимликларнинг номи, товар белгиси ёки тасвири туширилган товарларни (футболкалар, бош кийимлар, ўйинларни ва шу кабиларни) тарқатиш, шу жумладан сотиш;
- асосан болалар ва ўсмирлар учун мўлжалланган босма нашрларда, шунингдек, тиббиёт, спорт ва таълим муассасаларида энергетик ичимликларни реклама қилиш.

ҚУВВАТБАХШ ИЧИМЛИКЛАР ЧИНДАН ҚУВВАТБАХШМИ?

Европа давлатлари аллақачон бундай ичимликлардан воз кечмоқда. Улар энергетик ичимликларни "ўлим коктейли" деб аташади. Маълумот учун шунини айтиш лозимки, тилга олинаётган ичимликлар организмга қўшимча қувват бермайди. Фақат бу воситалар таркибидаги моддалар организмнинг ички резервиги йўл очади. Сoddарoқ қилиб айтганда, ичимлик ҳеч қандай қувватга эга эмас, фақат ўз ресурсларингиздан фойдаланади.

"ОИЛА — ЭНГ УЛУҒ ҚАДРИЯТ" ТАНЛОВИГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси, "Ўзбеккино" миллий агентлиги билан ҳамкорликда 15 май – Халқаро оила куни муносабати билан "Оила – энг улуғ қадрият" танловини эълон қилади.

Танлов мамлакатда оила институти соҳасидаги давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, оиланинг давлат ва жамият ҳаётида тутган ўрни, аънавий оилавий қадриятларни асраб-авайлаш, замонaviй намунаli оилани шакллантириш, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, мустақкам ва фаровон оилалар сафини кенгайтириш, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш ва ажрашишларнинг олдини олиш, "Оила" марказининг фаолиятига қаратилган бўлиб, қуйидаги номинациялар бўйича ўтказилади:

- энг яхши мақола;
- энг яхши ижтимоий ролик;
- энг яхши ҳужжатли ва бадиий фильм.

Танловга 2018 йил февраль ойидан 2019 йил апрель ойигача бўлган даврда тайёрланган ва эълон қилинган ижодий ишлар муаллиф (муаллифлар)нинг паспорт нусхаси, иш жойи, манзили, телефон рақами, ҳақидаги маълумотлар илова қилинган ҳолда жорий йилнинг 10 май кунига қадар қабул қилинади.

Танлов ғолиблари ва совриндорлари 15 май – Халқаро оила куни арафасида диплом ҳамда қимматбаҳо совғалар билан тантанали равишда тақдирланадилар.

Материаллар "Оила – энг улуғ қадрият" танловига деб кўрсатилган ҳолда, қуйидаги манзилга юборилиши лозим:

100017, Тошкент шаҳри, Ш.Рашидов кўчаси, 16-уй.

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази.

Телефонлар: (99871) 239-47-79, 239-43-01.

www.oilamarkazi.uz

“DAVLAT TILI HAQIDA”GI QONUN

“Ўзбекистон адабиёти ва санъати” газетасининг 2019 йил 12 апрель сониди “Давлат тили – бирлигимиз, борлигимиз рамзи” сарлавҳали давра суҳбати матни чоп этилди. Она тилимизнинг қадр-қиммати, нуфузи, тарихи, келажаги ҳақида куюниб сўзлаган миллатимиз зиёлиларининг фикрлари бундан 30 йил муқаддам қабул қилинган “Давлат тили ҳақида”ги қонун бугун жиддий ислоҳга муҳтож эканини яна бир бор асослаб берди.

“Тан олайлик, давлат тили тўғрисидаги қонунга амал қилинмаётган ҳолатлар бугун деярли ҳар қадамда учрамоқда, гоҳида ўзимиз ҳам беихтиёр уларнинг иштирокчисига айланиб қоламиз: расмий иш юртиш, идоралараро ёзишмаларда бу яққол кўринади. Ҳатто катнашувчилари деярли юз фоиз ерли халқ вакиллари эканига қарамай, осон йўл тутилиб, баъзан мажлисларимиз бошқа тилда олиб борилади”, дейди академик Бахтиёр Назаров.

Адабиётшунос олим Зухриддин Исомиддинов эса амалдаги “Давлат тили ҳақида”ги қонуннинг ўзи номукамал эканини айтади:

“Қонунида ҳар бир фуқаро давлат тилини билишга бурчдор экани қатъий белгиланмаган. Ҳолбуки, Тожикистон, Озарбайжон, Қозғистон каби бизга яқин давлатларнинг қонунларида ҳар бир фуқаро давлат тилини билиш шарт экани, бу – мамлакатда яшаётган ҳар бир фуқаронинг бурчи саналиши алоҳида таъкидланган”.

“...Шаҳарларимизда ўрнатилган сон-саноксиз тасвирий лаҳзалар ва реклама баннерларида ўзбек тили тарғиботига оид бирор жумла ёки ишора ҳам йўқ. Ваҳоланки, ҳар кунги кўз тушиб турадиган бу тасвирий воситаларнинг аҳамияти катта. Шунинг эътиборига оingan ҳолда, мамлакат миқёсида шу мавзуда бадиий паннолар, тарғибот-ташвиқот реклама материалларини яратиш ва барча кўчалар, биноларга ўрнатиш зарур”, дейди Ўзбекистон Респуб-

ISLOHGA MUHTOJMI?

ликаси санъат арбоби Иброҳим Гафуров.

Таниқли шоир Азим Суюннинг сўзлари эса янада эътиборлидир.

“Президентимиз шу йил бошида жуда зўр иш қилдилар: Ҳиндистон сафарида, “Жўшқин Гужарат” саммити чоғида ўзбек тилида нутқ сўзладилар. Очиғини айтсам, мен “ойнаи жаҳон”да бунини кўриб, ўзимни кўрага жой топа олмай қолдим. Бу – ўзбек тилининг дунё сахнасига чиқиши, улугъ жараённинг бошланиши, дедим. Ахир халқаро анжуманларда ҳинд – ҳиндча, араб – арабча гапиради-ку? Ўзбек тилининг улардан кам жойи борми?”

“Бизнинг тил тарғиботи масаласида заиф томонларимиз кўп, – дейди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, шоир Эшқобил Шукр. – Қачон 21 октябрь келиб қолса, ҳаммамиз Муҳтарам Онамизни эслаб қоламиз. Бу онага совға-саломлар қиламиз, ҳолини сўраймиз. Ҳолбуки, бу онага ҳар кун меҳр ва эътибор керак”.

Тил қайғуси – оғир қайғу. Тил дарди – оғир дард. Давра суҳбатида иштирок этган миллатимиз оидинлари таъкидлаганидек, тилимиз – бизнинг бирлигимиз, борлигимиз рамзидир. Тилимиз борки, миллатимиз! Тилимиз борки, тарихимиз, қадриятларимиз, адабиётимиз, санъатимиз, маданиятимиз бор. Тилимиз борки, келажагимиз бор!

Тахририят

LOQAYDLIK ORTIDAGI TANDID

Тил миллатнинг бойлиги, туганмас хазинаси, кўзгуси ҳамдир. Шу сабаб ҳам “тил бойлиги – эл бойлиги” дейишади. Тилни асраш, авайлаш эса ҳар бир кишининг бурчи, вазифасига кириди. Қадимда элчиларнинг тилига, гапириш оҳангига разм солиб, улар мансуб бўлган халқининг маданияти, дини ва урф-одатларини илғаб олишган. Ўзбекистон Республикасининг “Давлат тили ҳақида”ги қонуни қабул қилинганига 30 йил тўлди. Ҳар йили 21 октябрни тил байрами сифатида нишонлаймиз. Аммо...

Тилимизга давлат тили мақоми берилишигача бўлган жараёнларни эсланг. Миллатимиз зиёлилари бундан ўттиз-ўттиз беш йиллар олдин она тилимиз мавқеи учун озмунча заҳмат чекишмаган. Бугун эса биз ушбу улугъ неъматнинг баҳосини билмай, она тилимизни беқадр қиляпмиз. Уни беҳурмат қилаётганларни кўриб туриб, индамаяпмиз. Омма олдига икки оғиз гапни эплаб гапира олмайдиган раҳбарлар пайдо бўляпти. Тилнинг қадр-қиммати фарзандлар қалбига синдиришни оиладан, таълим муассасаларидан бошлашимиз керак. Афсус, баъзи мактабларда ҳолат айтарли даражада эмас. Бироз муддат Юнусобод туманидаги 327-мактабда таълим берган бир дўстимиз айтди: “Ўқувчиларнинг она тили – ўзбек тилимизнинг қонун қондалари, яъни сўз қурилиши, бирикмаси, имло, тиниш белгилари ҳақидаги билимлари етарли эмас. Ҳатто еттинчи-саккизинчи синфда ўқиётган боланинг

диктант, иншо ёзишда нўноқлиги сезилади. Ачинарлиси, улар етарли билимга эга эмаслигини тан олмайди. Атиги бир юз йигирмата сўз ёзиб етмиш иккита хато қилган саккизинчи синф ўқувчисининг олдида мактаб раҳбарининг ўзи “тиниш белгиларини хато ҳисобламанг”, дегани юрагимни куйдириб юборди...”

Оғзаки ва ёзма нутқ маданиятини билиш, тилга ҳурмат – элга бўлган ҳурмат ҳисобланади. Кўчада йўл ҳаракатини бузган ҳайдовчи ёки йўловчи каттагина жарима тўлайди, аммо Ўзбекистон Республикасининг “Давлат тили ҳақида”ги қонунни буз-

ган кимсага ҳеч қандай жазо йўқ. Наридорса, ёзма равишда огоҳлантирилади. Бошқа қонунлар ижросини серграклик билан назорат қиладиган ҳуқуқ тўғрисида идоралари негадир бу масалага етарли даражада эътибор қаратмайдилар...

Кўчадаги лаҳзалар, паннолардаги реклама матнлари, борингки, бозор ва дўконлар тепасидаги ёзувлар имло хатолари билан битилганини ёки бошқа тилларда эканини кўриб, ачинаиб кетади киши.

Ўтган кунини олти ёшли жиёним “мени салон красотиға олиб боринг”, деб қолди. Ҳалати эшитилган бу сўзни тушунмагандай опамга қарадим. “Тоғаси, у сартарошонани айтяпти. Ўзиям икки кундан бери қулогимни еб битирди”, – деди.

Аҳамият берилса, жойлардаги ҳар беш-олти соч парваришлаш, олдириш жойларидан биттасига “Сартарошона” ёки “Гүзэллик салони”, қолганларига эса “Салон красоти” деб ёзилган. Ёки дўкон пешонасидаги “2000 hildagi oboular” деган ёзувга нима дейсиз? Бунинг оддийгина қилиб “2000 xildagi guldogozlar” деб ёзса бўлади-ку!

Бу каби лоқайдлигимиз ортида миллий бойлигимиз бўлган соф она тилимизга ҳурматсизлик, кўр-қуруна таҳдид, бузиш каби иллатлар ётгани наҳот сезилмаётган бўлса! Келажақ авлодини билимли, ватанпарвар, маънавияти юксак қилиб тарбиялашимиз долзарб эмасми...

Абдулхотир НУРУЛЛОХ ўғли

ASKARLAR AMIR TEMUR O'GITLARINI YOD ETDI

“Мен Бўрибой Аҳмедовнинг “Амир Темур ўғитлари” китобини илк бора варақлаган куним шундай улугъ бобомиз борлигидан ниҳоятда фахрланганман. Чиндан ҳам ёзувчи таърифлаганидек, Амир Темур — буюк шахс: кураги ерга тегмаган саркарда, йирик давлат арбоби, қонуншунос, истеъдодли меъмор, нотик, рухшунос, шу билан бирга, эл-юртининг севган ва уни машҳури ҳақон қилган инсон. У Буюк инсоннинг мураккаб ва ташвишлар билан тўлиб-тошган ҳаёти ва фаолиятини кичик бир иншода, ҳатто жуда қисқа ва умумий тарзда бўлса-да, баён қилиб бўлмайди...”

Бу эътироф “Амир Темур – ғуруримиз, фахримиз” мавзусида ўтказилган иншолар танлови қатнашчиларидан бирига тегишли.

Ҳаво ҳужумидан мудофаа ва Ҳарбий ҳаво кучлари Қўмондонлиги

базасида ўтказилган бу танлов “Сиз Амир Темурни биласизми?” мавзусидаги беллашувга улашиб кетди. ҲХМ

ва ҲХҚ алоҳида кўриқлаш ва хизмат кўрсатиш базаси командирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар

бўйича ўринбосари, майор Бехзод Аҳмедов ҳамда 55799-ҳарбий қисм командирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари, майор Зафаржон Мамаширинов беллашув қатнашчиларининг интеллектуал салоҳиятини синаш жараёнида Амир Темур бобомизнинг васиятлари ва ибратли ишлари борасидаги саволларини уларнинг эътиборига ҳавола этишди.

Аскарлар беллашувда Амир Темур замонида ёзилган асарларни қунт билан мутолаа қилиш жараёнида саркарда бобомизнинг кўп яхши сифатлари билан танишганликларини таъкидлаб ўтишди. Устозлар эса китобхон шогирдларига, Низомуддин Шомий ва Шарофуддин Али Яздийнинг «Зафарнома» асарини, Ибн Арабшохнинг «Ажойиб ул-мақдур фи ахбори Темур» («Амир Темур ҳақидаги хабарларда тақдир ажойиботлари») каби асарларни ҳам ўқиб кўришларини тавсия этишди.

Умида ЮСУПОВА

AYOLNING JAMIYATDAGI O'RNI QANDAY?

Пойтахтимизда “Бугунги кун аёлининг жамиятдаги ўрни” мавзусида анжуман ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Хотин қизларнинг меҳнат ҳуқуқлари кафолатларини янада кучайтириш ва тadbиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлашга оид чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори асосидаги имкониятлар ва хотин-қизларнинг фаоллигини ошириш борасидаги муҳим вазифалар хусусида сўз юритилди. Тадбир Ҳаво ҳужумидан мудофаа ва ҳарбий ҳаво қўшинлари Қўмондонлиги, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат бошқаруви академияси, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги қошидаги Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси университети ҳамкорлигида ташкил этилди. Анжуман иштирокчилари билдирган тақлифлар ва таҳлилий мулоҳазалар атрофида кечган қизгин баҳс ва мунозаралар ййигилганларда катта таассурот қолдирди.

ҲАРБИЙ АЁЛЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

— Хотин-қизлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, интеллектуал, ишбилармонлик салоҳиятини ривожлантиришга кўмаклашиш ҳамда ташаббусларини рағбатлантиришга қаратилган саяёҳаракатлар ола-сингилларимизнинг оила ва жамиятдаги мавқеи юксалиб боришига замин яратмоқда, — дейди Ҳаво ҳужумидан мудофعا ва ҳарбий ҳаво қўшинлари Қўмондонлиги ҳарбий хотин-қизлар ва ҳарбий зимматчиларнинг оилалари билан ишлаш бўйича мутахассиси Дилбар Ҳусанова. — Бинобарин, аёлни эъзозлаш, унга оила таънин, миллат тарбияси сифатида эҳтиром кўрсатиш, бунга узвий равишда оналик ҳамда болалики муҳофиза қилиш кейинги йилларда давлат сийёси даражасига кўтарилди. Жумладан, ҳарбий зимматчиларнинг оилаларига ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Ҳарбийларимиз қаерга хизматга бориш учун отлансалар, албатта, уй-жой билан таъминланадилар. Фарзандларининг 44 фоизлики квоталар орқали олий таълим даргоҳларига ўқишга қабул қилинаётганини ниҳоятда қувонардидир. Шунинг билан бир-галикда, ҳарбийларнинг оилалари йилига 2 марта "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия фонди томонидан қўлраштирилган тиббий қўрқидан ўтадилар. Яратиб берилаятган бундай имкониятлар бугунги кун хотин-қизларини янги мақсадлар сари рағбатлантираётгани рости.

ТАҚИҚЛАНГАН РЎЙХАТ ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚИЛАДИ

– Ўзига ишонган аёл атрофида
кечаётган воқеаларга дадил муноса-
бат билдиради, – дейди Ўзбекистон
Республикаси Президенти ҳузурдаги
давлат бошқаруви академияси давлат
тузилиши ва бошқарувининг ҳуқуқий
oilavajamiyat@mail.ru

ГЕНДЕР ТЕНГЛИК БОРАСИ- ДА ЯНГИ ЛОЙИХА БОР

— Анжуманда давлат хизматига гендер тенгликни таъминлашининг назарий ва ҳуқуқий асослари бўйича маъруза қилдим. — дейди Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат бошқаруви академияси докторанти Феруза Абдиева. — Қарорга асосан гендер тенгсизлик, яъни эркаклар ва аёллар тенг ҳуқуқлилигини таъминлашининг кафолатлари тўғрисида қонун лойиҳасини тайёрлаш вазифаси Вазирлар Маҳкамасига топширилгани алоҳида аҳамиятга эга. Бир неча йиллардан бери гендер тенглик мавзуси бўйича илмий изланишлар олиб бораётман. Ана шу жараёнда аёллар кўп иштирок этган парламент йиғилишларида қарорлар бирмунча синовқилик билан қабул қилинганлигига ғувоҳ бўлдим. Улар ҳар бир масаланинг болалар саломатлиги ва экологияга қандай таъсир этишига жиҳдий эътибор қаратадилар.

РАХБАР КАДРЛАР

ЗАХИРАСИ ШАКЛЛАНМОҚДА

Ҳозирги кунда Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси томонидан юртимизда хотин-қизларнинг салоҳиятини янада ривожлантириш, сиёсатчи, раҳбар ва жамоат арбоби сифатида ўзларини намойён қилишлари учун шароит яратиш ҳамда мамлакатимизда олиб борилаётган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, ахборот ва мафкуравий ислохотлар жараёнида хотин-қизларнинг фаол иштирокчили таъминлаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Бу жараён тўғрисида Ўзбекистон Хотин-

ларда хорижий давлатлардан мутахассислар мужожаат қилишиб, ёрдамга муҳтож аёллар билан ишлаш борисида ҳамкорлик қилишни тақриф қилишяпти. Қизлар тарбияси борсидаги иш тизимининг ҳам уларнинг эътиборини тортаётгани ҳақида кўп бора таъкидлашмоқда.

**ДИПЛОМАТ АЁЛЛАРИМИЗ
КЎПАЙИШИНИ ИСТАЙМАН!**

Халқаро муносабатларда дипломат аёлларимизнинг ўрни қандай? Ушбу саволимизга Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети хотин-қизлар кўмитаси раиси, сиёсий фанлар доктори Эътибор Султоновадан жавоб беришларини сўрадик.

– Ризовуддин ибн Фахриддин шундай дейди: “Оила бу – кема. Ушбу кеманинг қамбарига эса аёлнинг қўлида”. Яъни, аёл қанчалик ўқимишли бўлса, фарзандлар ҳам шунчалик зуқко бўлади. Бутун илмий фаолиятинг давомида хотин-қизлар салоҳиятини ошириш борасидаги масалалар юзасидан изланишлар олиб бордим. Докторлик ишим “Аёл давлат стратегиясида” деб номланди. Аввало, хотин-қизлар давлат уларга бераётган имкониятларни тўлиқ англай олиши зарур. Шундагина у ўзи ва оиласини тўғри йўлдан олиб кета олади.

Мен талабаларим орасидан бутун дунё хавас қиладиган дипломат аёллар етишиб чикишини истайман. Ҳозирги кунда хорижий давлатларда 44 та элчихонамиз бор. Минг афсуски, уларнинг бирортасида элчи бўлиб ишлайётган ўзбек аёлини учратмайсиз. Биз

қизлар қўмитаси бўлим бошлиғи Дилором Қўзиева шундай деди:

— Айни пайтда Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси томонидан 5 та сиёсий партия билан яқин ҳамкорлик ўрнатилиб, 6000га яқин салоҳиятли, фаол хотин-қизлардан ибрат кадрлар захираси шакллантирилди. Захира кадрларни депутатликка ва турли раҳбарлик лавозимларига тайёрлаш бўйича давлат бошқаруви академияси билан меморандум имзоланиб, хотин-қизларни сиёсатчи, раҳбар ва жамоат арбоби сифатига ўзларини намоён қила олишлари юзасидан кўникмаларини шакллантириш мақсадига ўқувлар ташкил этилди. 2019 йилда бўлиб ўтадиган сайловларда хотин-қизларнинг номзодларини қўрсатиш ва аҳолининг, жумладан, хотин-қизларнинг сайлаш маданиятини ошириш бўйича марказий сайлов комиссияси билан яқин ҳамкорлик ўрнатилди.

Шуниси қувонарлики, кейинги пайт-

қизларимизга нафақат билимли ва андишали бўлишни, балки ўрни келганида жасоратли бўлишни ҳам ўргатишимиз зарур. Университетимизда ташкил этилган "Лидер аёллар" клубида талаба қизларимизга катта минбарлардан туриб нутқ сўзлашни, юксак мавқе учун қандай курашни кераклигини ўргатишга ҳаракат қилаямиз, – деди Эътибор Султонова.

Анжуман аҳлининг таклифлари ва мулохазаларини тинглаб, улари-
нинг қалбида буй ҷўзаётган фахр
ғурур ҳиссини туйдик. Ахир Тўмарис
момонинг, Моҳларойим ва Бибиҳо-
нимларнинг авлодими. Айни пайтда
ярашиб берилаётган имкониятларга
яраша ўз жавобимизни айта олишимиз,
салоҳиятимизни тезроқ намоён эта оли-
шимиз керак. Нодирабегим айтанлари-
дек, бу дунёга келган инсон ўзлигини,
эзгу мақсадларини ва қайфиятини баён
этди кетмоғи муҳим эмасми...

Мухтасар ТОЖИМАМАТОВА,
“Оила ва жамият” мухбири

AYOL QALBINING SIRI NIMADA?

— Аёл қалбининг сири нимада? Нима учун айти пайтда ташкил этилаётган реабилитация марказларида ҳар доим ҳам ўзимиз истаган натижага эришолмаямиз? Чунки аёл деб аталмиш нозик хилқат қалбига йўл топа олмаймиз баъзан. Унинг кўнглига йўл топишнинг энг осон йўли эса аслида эътибор ва самимиятдир. Ўзбек аёллари азалдан тортинчоқ. Сайёр қабуллар жараёнида хотин-қизлар билан суҳбатлашар эканман, ўз ҳуқуқини билмаганлиги боис, боши берк кўчага кириб қолган опа-сингилларимизга кўлимдан келганича ёрдам беришга ҳаракат қиламан. Ташкил этилаётган ўқув курсларининг барчасига ҳуқуқшунослик бўйича алоҳида дарс соатлари киритишга эътибор қаратаямиз.

Махсуда Мустафоева, Қашқадарё вилояти ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси

Қашқадарё вилояти ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Махсуда Мустафоеванинг кунюнакли билан бошлаган ушбу сўзлари бизнинг-да кўнглимиздаги саволларимизга мос эди.

— Ўзбек аёлининг руҳиятини маънавий-маърифий жиҳатдан янада камол топтириш учун нималар қилиш лозим?

— Ҳар бир босган қадамимда шу масалани ўйлайман, ҳар бир олиб борилаётган ишларни, аввало, маънавий-маърифий томонларини кўзлаб режага киритамиз. Масалан, жорий йилнинг март-апрель ойларида вилоят маънавий-тарғибот маркази, Тошкент ахборот технологиялари университети, Қарши филиали хотин-

қизлар кўмитаси билан ҳамкорликда маҳалладаги хотин-қизлар билан ишлаш ва оилаларда маънавий-ахлоқий қадриятларни мустаҳкамлаш бўйича 738 нафар мутахассислар учун ахборот технологияларини пухта ўзлаштириши бўйича ўқувлар ташкил этилди.

Хотин-қизлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларга тиббий-психологик ёрдам кўрсатиш мақсадида вилоятимизнинг 10 та шаҳар ва туманларида “Зўрлик ишлатишдан жабр кўрган шахсларни реабилитация қилиш ва мослаштириш, ўз жонига қасд қилишнинг олдини олиш марказлари” очилган бўлиб, жорий йилнинг 3 ойи давомида ушбу марказларга 266 нафар хотин-қиз мурожаат қилган. Уларнинг 16 нафарига тиббий, 84 нафарига психологик, 49 нафарига ҳуқуқий ёрдам кўрсатилган, 31 нафарининг бандлиги таъминланди, 24 нафарига кредит ажратилди, 62 нафарининг оилавий муаммолари ўрганилиб,

олиб боришга тушунтириш ишлари натижасида оиласи яратилди. Хотин-қизлар ўртасида салбий ҳолатларнинг олдини олиш юзасидан 350 дан ортқ тарғибот тадбирлари ўтказилди. Ушбу тадбирларда 15750 нафар хотин-қиз иштирок этди.

— Момоларимиз “Ўчоғинг бошидаги қора қозонинг қайнаб турса, феълинг ҳам айнамайди”, — дейишди. Бугунги кунда оилалардаги келишмовчиликларнинг аксарияти моддий етишмовчилик туфайли юзга келмоқда. Қашқадарё вилоятида турмуш шароити оғир бўлган хотин-қизлар билан ишлашда қандай ўзига

хос усулларда иш олиб борилмоқда?

— Халқ оғзаки ижодини намуналарига назар ташласак момоларимизнинг ҳар бир жараёнга зукколик билан муносабат билдирганига гувоҳ бўламиз. Шу боис миллий анъана ва қадриятларимиздан яхши хабардор бўлган мутахассислар билан ишлашга ҳаракат қилишимиз. Бугунги кунда 54 нафар халқ депутатлари шаҳар, туман кенгаши ҳамда 12 нафар вилоят кенгаши депутати этиб сайланган аёллар вилоят сиёсий ҳаётида фаол иштирок этиб, аёллар ва оила билан боғлиқ муаммолари масалаларни раҳбарият олдида қўйишда кўприк вазифасини ўтаб келмоқда. Вилоятимизда 2019 йилда оғир турмуш шароитида яшаётган 5530 нафар хотин-қиз аниқланган бўлиб, улар билан манзилли ишлар олиб борилди. Ушбу хотин-қизларнинг 1801 нафари ногирон, 1629 нафари кам таъминланган, 2100 нафари ишсиз эди.

Ўтган вақт мобайнида 421 нафар хотин-қизга тиббий ёрдам берилди, 276 нафарининг бандлиги таъминланди ва уларга 145 миллион сўмдан ортқ моддий ёрдам кўрсатилди.

2019 йилда оғир турмуш шароитидаги хотин-қизларнинг 365 нафарини уй-жой билан таъминлаш ва уйини таъмирлаш ишларида амалий ёрдам кўрсатилиши режалаштирилган ва уларнинг манзилли рўйхатлари шакллантирилиб, амалий ёрдам кўрсатиш ишлари олиб борилмоқда.

Ҳозирги кунда хотин-қизларнинг кўп ҳолларда турмуш ўртоғидан рухсат олмасдан ҳам чет элга чиқиб кетаётганлиги, на-

тижада она меҳрисиз ўсаётган болалар ўзлари билмаган ҳолда жиноят кўчасига кириб қолаётганлиги ҳақида ташвишланарли мулоҳазалар билдирилаётгани бежиз эмас. Вилоятимизда ноқонуний миграция ҳамда фуқароларнинг хорижда жабрланиши, хусусан, турли диний экстремистик ташкилотлар сафига қўшилиб қолишларининг олдини олиш мақсадида вилоят ишчи гуруҳи тузилди. Хотин-қизлар кўмитаси фаоллари, ходимлари ушбу ишчи гуруҳ аъзолари таркибига киритилган. 2019 йилнинг 3 ойи давомида Қарши шаҳар аэропорти, темир йўл вокзали ушбу тарғибот гуруҳлари томонидан чет элга чиқишни

мақсад қилган фуқаролар, хотин-қизлар ўртасида 15 дан ортқ тарғибот тадбирлари ўтказилди.

Олиб боришга ишлар натижасида вилоятимизда жорий йилнинг шу давригача 1400 нафардан ортқ хотин-қиз четдан қайтиб келди.

Тадбиркорлик билан шуғулланиш истагидаги хотин-қизлар билан суҳбатлашганимизда уларнинг аксарияти ҳужжат тайёрлашдаги қийинчилик ва тушунмовчиликлар туфайли ўз ташаббуси ва орзуларидан воз кечишга мажбур бўлганликларини таъкидлашди...

Опадан тадбиркорлик қилиш орзусидаги хотин-қизларга кўмита томонидан қандай ёрдам берилаётгани ҳақида сўрадик.

— Аввало, бир ишни бошлайман, деган инсонга далда керак. Шу боис, тадбиркорлик қилиш истагидаги хотин-қизлар билан ишлайдиган, маслаҳатлашадиган алоҳида курслар ва учрашувлар ташкил қилганмиз. Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси ҳамда “Микрокредит банк” билан ҳамкорликда кредит олиш истагидаги 133 нафар хотин-қизга 2 миллиард 342 миллион сўмлик кредитлар ажратилди. Жорий йилнинг бошида тасдиқлаб олинган оғир турмуш шароитидаги хотин-қизларни иш билан таъминлаш дастурига асосан 2100 нафар хотин-қизнинг 276 нафари иш билан таъминланди. Шунингдек, вилоятимизда кам таъминланган оилалар билан алоҳида ишлаш ва уларни тадбиркорликка жалб этиш, тегишли тушунчалар бериш бўйича ҳудудий ишчи гуруҳлар тузилган. Хотин-қизлар кўмитаси ҳамда ишчи гуруҳ аъзолари билан ҳамкорликда ҳар бир кам таъминланган оилаларнинг тадбиркорлик қилишлари учун банк ҳодимлари томонидан айти қайси кредит турига эҳтиёжи борлиги ўрганилиб, кредит ҳужжатлари расмийлаштирилиб, иссиқхона қуриш, чорвачилик, тикувчилик, парранда етиштириш, маиший хизмат турлари бўйича 8000 дан ортқ оилага кредит ажратиш режалаштирилди.

Ҳа, бугунги кун аёлининг кун тартиби ва завқу шижоати кечаги кунимиз манзараларидан кескин фарқ қилади. Чунки айти пайтда хотин-қизлар замоннинг шиддатли талабларини чуқурроқ англаб етишмоқда. Ўз эли, маҳалласи, хонадони равақи ва фаровонлиги йўлида фидойилик билан меҳнат қилаётган қашқадарёлик юртдошларимизнинг келгузи ишларида омадлар тилаб қоламиз.

Мухтасар ШЕРМУҲАММАД қизи

BO‘KADA ISHLAR “BESH” MI?

Давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган бешта муҳим ташаббуснинг намунавий ижроси Тошкент вилоятининг Бўка туманида самарали амалга оширилмоқда.

Ҳар бир ташаббуснинг самарали татбиқ этиш чора-тадбирлари белгилаб олингани боис, бугун Бўка улкан ислохотлар масканига айланган.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар кўмитаси раиси Танзила Нарбаева ва масъул вакиллар иштирокида тегишли йўналишлар бўйича туманда

ислохотлар жараёнини янада жалдлаштириш юзасидан зарур чора-тадбирларни белгилаб олди.

Т.Нарбаева тумандаги “Бўстон”, “Чавлисой” маҳаллаларида бўлиб, янги ташкил этилаётган тикувчилик цехлари фаолиятини самарали йўлга қўйиш орқали 1000 нафар хотин-қизлар бандлигини таъминлаш бўйича амалга оширилаётган ишлар билан танишди ва ижтимоий ҳимояга муҳтож аёлларга тикув машиналари совға қилди: эндиликда бу аёлларнинг касаначилик асосида бандлиги таъминланади.

Хотин-қизлар кўмитаси ва Аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази ҳамкорлигида ишсиз аёллар стипен-

дияли ўқишга жалб этилиб, кафолатли иш билан таъминлаш чоралари қурилмоқда.

Туман бўйича 150 нафар қиз-жувонга 8 фойзли имтиёзли кредитлар ажратилиб, улар оилавий тадбиркорликнинг турли йўналишларига жалб этилмоқда. Асаларичилик, боғдорчилик, хунаромандчиликни ривожлантириш учун берилаётган имтиёзли кредитлардан фойдаланиш имкониятига эга бўлган хотин-қизларнинг қувончи чексиз. Улар юртимизда аёлларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрлик учун давлатимиз раҳбарига миннатдорликларини билдиришди.

Ўз мухбиримиз

OILA — QADRIYATLAR DARAXTI

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги “Оила” илмий-амалий тадқиқот марказининг ФХДЁ идоралари қошида бўлғуси келин-куёвлар учун ташкил этилган инновацион мактаблар юртимизнинг деярли барча туман, шаҳарларида фаолият юритмоқда. Мазкур инновацион мактабларда никоҳини расмийлаштириш учун ариза бериб, тўй кунлари аниқ бўлган ёшлар учун оила мустаҳкамлигини таъминлаш мақсадида турли мавзуларда малакали мутахассислар томонидан дарслар ўтилмоқда. Жиззах вилоятининг Зомин туманида ана шундай инновацион мактаб иш бошлади.

— Айти пайтда мактабимизда 15 жуфт ёшлар ўқитилмоқда, — дейди “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази Зомин туман бўлими раҳбари Мукаррам Эшонов. — Биринчи босқичда ҳам шунча йигит-қизларга оила илмидан сабоқ берган эдик.

— Ҳафтаинг чоршанба, шанба кунлари бўлғуси келин-куёвларга “Оила психологияси” фанидан дарс бераман, — дейди инновацион мактаб ўқитувчиси Низомиддин Саидкулов. — Дарс жараёнида ёшлар бир-бирини тушуниб, билиб олиши учун турли психологик тренинглар, оила мустаҳкамлигини таъминлашга хизмат қиладиган машғулотлар ўтатимиз.

Бу галги машғулот “Оила — қадриятлар дарахти” дея аталиб, унда ҳар бир жуфтликка дарахт чишиш ва унинг илдизидан япроқларига чуратган оиласининг мустаҳкамлиги учун воз кечиши мумкин бўлган ва воз кечиш бўлмайдиган қадриятларни жойлаштириш топширилди. Мисол учун, дарахтнинг илдиз қисмига соғлиқ, тинчлик, меҳр-оқибат, муҳаббат каби воз кечиш бўлмайдиган қадриятларни ёзиш оила мустаҳкамлигини таъминловчи асосий мақсадлардан бири. Бақувват тана қисмига эса ота-она, жигарлар, қондошлик ришталари, қариндош-уруғлар билан муносабатлар, орзу ва истаклар, амалга ошириш лозим бўлган ишларни ёзиш мақсадга мувофиқ. Дарахтнинг шохларига дўстлик, ҳамкорлик, ҳамжихатлик, уй-жой, автоулов, бойлик, амал пилла-полярларидан кўтарилиш ва шу қабилир-

ни ҳам киритиш мумкин. Аслида мевали дарахт бежизга оилага менгзалмайди. Унинг ўсиши учун илдизлари бақувват бўлиши керак. Шунинг учун ҳам дарахт илдизига соғлиқ, меҳр-оқибат, муҳаббат каби воз кечиш бўлмайдиган нарсалар ёзилади. Яна тана қисмига бойлик ва пулни ҳам жойлаштира бўлади ва бу воз кечиш мумкин бўлган нарсалардир. Бироқ ота-она, қондошлик ришталаридан воз кечиш бўлмайди.

— Бу машғулотда биз чизган дарахтимизнинг барча қисмларини бўлғуси турмуш ўртоғим билан маслаҳатлашиб, ўзимиз хоҳлаган қадриятлар билан бойитдик, — дейди “Ширин” маҳалласида яшовчи Зиёда Раҳматуллаева. — Дастлаб илдиз қисмига ишонч, вафо қадриятларини жойлаштирдик, чун-

ки ишончсиз оила қуриш бу кемани беҳудага сувга оқишидек гап. Бойлик, пул қўлнинг кири дейишади-ку, лекин етарли даражада маблағ бўлмаса, инсон орзуларига эриша олмайди. Шунинг учун, албатта, қўлимизда сармоя бўлиши керак. Меъёридан ортиқ гурур ва иззатталабликни майда шохчалар ва япроқларга жойлаштирдик, чунки бу нарсалардан тезроқ воз кечиш керак. Бундай йўл тутиш ўзининг камчиликларини кўра олиши ва хатоларини тўғрилашга ёрдам беради, деб ўйлайман.

Дарс машғулотларида бўлғуси келин-куёвлар турмуш қурганларидан кейин муаммоли вазиятга дуч келинса, ундан қандай чиқиб кетиш йўллари хусусида қисқа сўровнома ҳам ўтказилди. Сўровнома натижалари аниқланган, навбатдаги яна бир амалий машғулот: “Мен бахтли бўлишга ҳаракат қиламан!” мавзусида ўзини ўзи таҳлил қилиш вазифаси топширилди.

— Мен бу шартни туғилиб ўсган оилам мисолида таҳлил қилишга ҳаракат қилдим, — дейди Ғафур Ғулом номи МФИда яшовчи Элнора Абдунабиева. — Масалан, қуёш яхшига ҳам, ёмонга ҳам бирдек нур сочади. Тасвирдаги қуёш ичига идеализмдаги инсонни ёзишимиз керак экан. Мен бунга ҳеч иккиланмай дадамни ёздим. Чунки дадам иде-

алимдаги инсон. Унинг меҳрини қуёш нурларига ўхшатаман. Яхши хислатларига келсак, тез қўниқувчан, меҳрибон, матонатли, чин дўст, олдида чиққан тўсиқларни сабр-тоқат билан енгиб ўта олади. Энг муҳими, ҳар доим эшита оладиган ҳамда эътиборли. Атрофдаги булутларга дадамга ҳеч қачон етиша олмаслигимнинг сабабини ёздим. Яъни, ёшим, билимим, ҳаётий тажрибамнинг камлиги ва ҳоказо. Ёмғир томчиларига эса муаммо ва камчиликларимни, сабрсизлик, қийналмасдан бойиб кетишни исташим каби хислатларни ёздим. Ўзимни таҳлил қила туриб, албатта ёмон хислатларни йўқотиб, яхши фазилатларга эга бўлиш, инсон сабр-тоқат билан бахтини ўз қўли билан яратишини ич-ичимдан ҳис қилдим.

— Бўлғуси жуфти ҳалолим билан дарсларда иштирок этяпмиз, — дейди Ҳамид Олимжон номидаги маҳаллада яшовчи 25 ёшли Маъруфжон Танакулов. — Дарслар малакали мутахассислар томонидан ўтиляпти. Имом хатибнинг маърузалари маъқул бўлди. Аниқса, оилада эракнинг ўрни, бурчи ва вазифалари, исломда никоҳ, талақ масаласи ва фарзанд тарбияси, оиладаги низоларни вазминлик билан ҳал этиш йўллари мавзусида ўтилган дарслардан керакли хулоса чиқардим. Оиланинг иқтисодий ривожланиши ҳамда оила бюджетининг тақсимланиши, оиланинг иқтисодий эҳтиёжларини қондиришда эракнинг ижодкорлиги, топиб-тутиши муҳим аҳамиятга эга экани мутахассислар томонидан яна бир бор асослаб берилди.

Хусусий тадбиркорман. Шуғулланадиган аниқ ишим, амалга оширмакчи бўлган режаларим бисёр. Бўлғуси турмуш ўртоғим Чарос Умрзокова тиббиёт коллежини битирган. Қишлоқ врачлик пунктида ҳамшира бўлиб ишлайди. Орамиздаги фарқ 5 ёш. Икки ой олдин тиббий кўрикдан ўтиб, никоҳимизни ФХДЁда расмийлаштирдик. Насиб этса барча ҳавас қиладиган намунали оила бўлаемиз.

Бектош ИСМОИЛОВ,
“Оила ва жамият” мухбири

Оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, оиладаги низоли ҳолатларни бартараф қилиш, ажримларнинг олдини олиш борасида “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази томонидан бир қатор тадқиқотлар олиб борилмоқда. Аҳолининг тиббий маданиятини юксалтириш мақсадида ўтказилаётган “Соғлом оила — жамиятнинг мустаҳкам пойдевори” саломатлик ойлиги шулар жумласидандир.

«БИЗ СОГЛОМ ҲАЁТ ТАРАФДОРИМИЗ»

Ушбу шиор остида Оҳангарон, Олмалик, Бекобод шаҳарлари ва Пискент туманида спорт мусобақалари ташкил этилди. Унда турли соҳа ходимлари, маҳалла фаоллари, фахрийлар ёшларига мос гуруҳларга бўлинган ҳолда иштирок этишди.

Веломарathon учун белгиланган бир ярим километрик, югуриш учун икки километрик масофада айниқса, баҳслар қизгин кечди.

— Оҳангарон шаҳар марказий стадионида бўлиб ўтган югуриш марафонидда оиламиз биринчи ўринни эгаллади, — дейди Оҳангарон шаҳар «Бахт» МФИда истиқомат қилувчи Насиба Абдуллаева. — Тадбир баҳона спортга

«OILA» MARKAZI AHOLI SALOMATLIGI YO‘LIDA

бўлган қизиқишимиз янада кучайди, янги дўстлар орттирдик. Асосийси, оилавий бирлигимиз, ўзимизга ишончимиз янада мустаҳкамланди.

«OILAM VA MEN — SPORTGA ҲАМРОҲИМИЗ»

Қибрай, Янгийўл, Бўка туманлари ва Чирчик, Ангрен ва Нурафшон шаҳарларида «Оилам ва мен» мавзусида ўтган оилавий спорт мусобақаларида «Энг қаққон оила», «Биз оилавий шахматчиларимиз», «Энг қувноқ оила», «Энг ёш иштирокчи» ва «Энг ёши улуг иштирокчи» номинациялари бўйича беллашувлар ўтди. Унда «Қувноқ» спортлар мусобақаси уюштирилиб, элликка яқин маҳалла фуқаролар йиғинидан оилалар шахмат-шашка, югуриш, арқон тортиш, тош кўтариш бўйича куч синашди. Соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишга йўналтирилган мазкур тадбирда ҳар бир оила аъзоси голиблик учун кураш олиб борди.

«НАҒАҚАДАМАН ДЕМАЙ...»

Мусобақаларда ёши улуг кишилар ҳам фаол иштирок этишди. Одатда катта ёшдагиларда камҳаракатлилик мавжуд бўлиб, бу инсон суякларининг мўртлашувига олиб келади ва соғлиғига, кайфиятига салбий таъсир кўрсатиши

мумкин. Шу сабабли ҳам улар қатор касалликлардан сақланишлари, имунитетни мустаҳкамлаш учун доимо ҳаракатда бўлишлари зарур. Спорт эса бу борада энг яқин кўмакчи ҳисобланади.

Бўстонлик, Оққўрғон, Юқори Чирчик, Чиноз туманларида истиқомат қилувчи нафақа ёшидагилар ҳам саломатлик ойлигида фаол қатнашишди. Югуриш, велоспорт, шахмат-шашка ва бошқа мусобақаларнинг ҳар бир шартларида ўзларининг гайратли, энчил ва чақонликларини намойиш этишди. Бу эса уларнинг ҳаётга теран қарашларини, вақтни фойдали ўтказишга одатланганликларини кўрсатди.

«ЎСМИР ЁШЛАР СОҒЛИГИ ҚАЙ ДАРАЖАДА ЭКАН?»

Жамиятда ёшларимизнинг саломатлиги муҳим ўрин тутди. Улар учун таълим муассасаларида мунтазам равишда соҳа мутахассислари иштирокида ўқув дарслар ва семинарлар ўтказилмоқда.

Сир эмас, бугунги кунда баъзи ёшлар ўз соғлиғига безътибор, ўзларида кечаётган касалликлардан беҳабар бўлишлари мумкин. Бу эса уларни тиббий назоратдан ўтказиш заруратини

туғдиради. Ана шуларни ҳисобга олиб кейинги йилларда ўсмирлар ўртасида кўп кузатиладиган йод танқислиги, ҳаракат таянч тизими, қўз касалликлари ва бошқа касалликлар бўйича тиббий кўриklar ташкил этилди.

Саломатлик ойлиги доирасида Зангиота, Паркент, Тошкент туманлари ва Олмалик шаҳрида жойлашган 18 та касб-хунар коллежларининг 9175 нафар ўқувчиси эндокринолог, ортопед ва офтальмолог кўригидан ўтказилди. Тиббий кўрик таҳлилларига кўра 2278 нафар ўқувчида биринчи ўринда йод танқислиги, иккинчи ўринда қўз соҳаси ва охири ўринда таянч ҳаракат тизими касалликлари мавжуд бўлиб, улар кузатувга олинди. Бундан ташқари, вилоятдаги умумтаълим мактабларининг 23 886 нафар ўқувчиси, мактабгача таълим муассасасининг 3210 нафар тарбияланувчилари ҳам тиббий кўриқдан ўтказилди. Тиббий кўрик фақат таҳлилларга асосланмай, балки улар учун амбулатор ва клиник соғломлаштириш ишлари бошлаб юборилди.

Умида МАНСУРОВА,
“Оила” ИАТМ Тошкент вилояти
бошқармаси мутахассиси.

“O‘LIM

КОКТЕЙЛИ”

“Энергетик ичимлик нима?”, “Энергетик ичимлик истеъмол қиласизми?” каби мавзуларда ижтимоий тармоқларда сўровнома ўтказиб, охириг йилларда энергетиклар аҳоли орасида кенг тарқалганига гувоҳ бўлдик. Табиийки, бу ҳолатда оммавий ахборот воситаларида тинмай айланаётган рекламалар ва “мега акциялар”нинг ўрни катта. Хўш, аслида энергетик ичимликлар тарғиб қилинаётгани инсон учун фойдалими?

Бугун телевизорнинг бирорта канали йўқки, турли энергетик ичимликларни кўларга кўтариб реклама қилмаётган бўлса. Бунинг устига шаҳар кўчалари, дўконлар пешайвонлари, кўйинг-ки, кўзга ташланадиган жойлар ҳам энергетик ичимликларнинг «қувват» берувчи хусусияти акс этган жимжимадор ёзувлар ва уни ичишга чорловчи суратлар билан безатилган баннерларга тўлиб кетган. Бу шубҳасиз, ҳар бир кишининг онига таъсир кўрсатмасдан қолмайди. Истаисизми-йўқми чанқаганингизда ранго-ранг рекламаларга учиб, энергетик ичимлик харид қилганингизни билма қоласиз. Бугун кўпчиликнинг қўлида ушбу ичимликни кўриш одатий ҳол. Шунча ташвиқот камлик қилганидек, охириг пайтларда ушбу тоифадаги ичимликларни сотиш учун кўпалаб «акциялар» ўтказиш урғига айланди. Телевидениеда эса халққа машхур актёрлар, кўшиқчилар, актрисалар уларни кўз-кўз қилишдан чарчамаяпти. Энергетик ичимликни ортдан автомашина эгасига айланиганлар эса, бошқаларнинг ҳавасини келтириб, «акциячилар»га ҳамду-сано айтишмоқда.

“...СОТИБ ОЛ, “ТОШКЕНТ СИТИ”ДАН КВАРТИРА ЮТИБ ОЛ”

Бу чорловни эшитган ҳар қандай инсонда қизиқиш ортиши аниқ. Арзимаган 10-15 минг сўм сарфлаб, ҳашаматли хонадон соҳибига айланишни ким ҳам истамайди, дейсиз? Аммо, ўша тарғиб қилинаётган ичимликнинг таркиби қандай, уни меъёридан ортиқ истеъмол қилиш соғлиққа зарарли эмасми? Қолаверса, маҳсулотни чиқарган компания ҳеч қачон ўз зарарига ишламаса керак. «Мега акция»ларга қўйилган ютуқлар, олинандиган фойдаларнинг юздан бирини ҳам ташкил этмаслиги кундай равшан-қу.

yoхud aksiyalar ortidagi og‘ular

Аслида, тарғиб қилинаётган қопқоқчалар ҳеч қандай ютуқли эмас. Шунчаки, минглаб харидорларнинг фойдалими-фойдасизми номаълум бўлган ичимликни сотиб олишга сарфлаган маблағидан арзимаган улуш, холос.

Бошқача айтганда, ҳар қандай ҳолатда ҳам харидор ютқазади. Кимдир автомашинани ёки бирор қимматбаҳо совға эгасига айланди ҳам дейлик. Аммо ўн минглаб, юз минглаб харидорлар баландпарвоз чорловларга алданди, холос. Чунки, тўлиқ ютуқли қопқоқлар 6 та ёки 5 та бўлади. Энди ўйлаб кўринг, Ўзбекистонда 33 миллиондан ортиқ аҳоли истиқомат қилади, демак пулингизни ҳавога совураётганингиз турган гап. Энг ҳайратланарлиси шундаки, ижтимоий тармоқларда “Ситро”нинг 8-қисмини топиб беринг, суянчиси бор, ёки “WF” дан илтимос, 5 та қопқоқ қисмини топишга ёрдам беринглар” деган “постлар” тез-тез учраб турибди. Бундан унумли фойдаланишга уринаётган кимсалар эса сохта қопқоқларни пуллашаётгани қўлқоққа чалинаётди.

Алишер Полвонов (21 ёш):

– Энергетик ичимликларни хўш кўрмайман. Аммо шу акцияга қизиқиб сотиб оламан. Менимча, шу пайтгача олган энергетик ичимликларимнинг пулига автомобил харид қилсам бўлардиёв. Буни “чув” тушунимча билмадим. Шунчалик кўп харид қилдимки, аммо негадир ютуқли қопқоқдан дарақ йўқ. Шунда “Facebook” ижтимоий тармоғи орқали ютуқли қопқоққа суянчи бор, деб пост ёздим. Кўпчилик менда бор, қанча берасиз деб ёзди. Бошида ҳазиллашибаяпти деб ўйладим. Аммо қизиқиш устун келиб, улардан бири билан учрашдим. Чиндан ҳам менда етишмаётган қопқоқ унда бор экан. Суянганимдан айтган пулини бердим. Ўзимда йўқ хурсандман. Компанияга борсам бу қопқоқ “сохта” эканини айтишди. “Уддабурон”ни эса ҳалигача қидираман. Шунча пулларимга кўйдим. Негаки кунига 3 ёки 4 та энергетик

тиббийет, спорт ва таълим муассасаларида энергетик ичимликларни реклама қилиш.

КУВВАТБАХШ ИЧИМЛИКЛАР ЧИНДАН КУВВАТБАХШМИ?!

Европа давлатлари аллақачон бундай ичимликлардан воз кечмоқда. Улар энергетик ичимликларни “ўлим коктейли” деб аташади. Маълумот учун шуни айтиш лозимки, тилга олинаётган ичимликлар организмга қўшимча қувват бермайди. Фақат бу воситалар таркибидаги мод-

борларга бундай ичимликларни қабул қилиш қатъиян ман қилинади. Бу ичимликлар таркибида қувват берувчи моддалар билан бир қаторда инсон саломатлигига хавф солувчи кофеин, гуарана, таурин каби моддалар ҳам мавжуд. Бошқа кучайтиргичлар каби кофеин асаб тизими ишдан чиқишига олиб келади. Белгиланган меъёр бузилиши тахикардия, депрессия, невроз ошиши каби қўшимча аломатларни келтириб чиқариши мумкин.

Маҳбуба Камолова:

– Энергетик ичимликларни умуман харид қилмайман.

ичимлик сотиб олардим.

Ачинарлиси, қопқоқ йиғиш шунчаки қизиқиш эмас, баъзи ишқибозлар учун асосий мақсадга айланаётганидир. Албатта, телевизорда самарқандлик йигитнинг омадли киши маиший техникалар, нукуслик бахти чопган скутер ютгани хусусидаги реклама роликлари барчаннинг ҳавасини ошириши турган гап. Шу ўринда қуйидаги маълумотни билди олсак зарар қилмасди. Жорий йилдан бошлаб “Реклама тўғрисида”ги қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган ва унинг 221-моддасида энергетик ичимликлар бўйича чекловлар жорий қилинди. Унга кўра, эндиликда қуйидагилар тақиқланади:

– соат 7-00 дан 22-00 га қадар энергетик ичимликларни телевидение ва радио орқали реклама қилиш;

– реклама қилиш мақсадида энергетик ичимликлар намуналарини ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар орасида текин тарқатиш;

– асосан ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар учун мўлжалланган тадбирларга ҳомийлик қилиш, агар бунда энергетик ичимликларнинг номидан, товар белгисидан ёки тасвиридан фойдаланиладиган бўлса;

– ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар орасида энергетик ичимликларнинг номи, товар белгиси ёки тасвири туширилган товарларни (футболкалар, бош кийимлар, уйинларни ва шу кабиларни) тарқатиш, шу жумладан сотиш;

– асосан болалар ва ўсмирлар учун мўлжалланган босма нашрларда, шунингдек,

Европа давлатлари аллақачон бундай ичимликлардан воз кечмоқда. Улар энергетик ичимликларни “ўлим коктейли” деб аташади. Маълумот учун шуни айтиш лозимки, тилга олинаётган ичимликлар организмга қўшимча қувват бермайди. Фақат бу воситалар таркибидаги моддалар организмнинг ички резервига йўл очади.

далар организмнинг ички резервига йўл очади. Соддароқ қилиб айтганда, ичимлик ҳеч қандай қувватга эга эмас, фақат ўз ресурсларингиздан фойдаланади.

Муҳаббат Жамшидова (шифокор):

– Бугун бозорларимизда қувватбахш ичимликлар сотуви кўпайиб кетди. Айниқса, акциялари ҳаммани қизиқтирмоқда. Аммо уларнинг таркибини кўпчилик билмайди. Энергетик коктейллар таркибига одатда катта миқдорда синтетик кофеин, доривор ўсимликлардан олинандиган фаол биологик табиий воситалар (лимон, женьшень ва ҳ.к.), шунингдек, С, РР, В2, В5, В6, В12 витаминлари қўшилади. Бундай ичимликлар кайфиятни кўтаради, чарчокни қолдиради ва ақлий фаолиятни яхшилашга ёрдам беради. Унинг таъсири қаҳвадан икки баробар кўп сақланади, деб ҳисоблашади. Бироқ, тиббийет ходимлари бу фикрни ёқламайди. Негаки, энергетик ичимлик соғлиқ учун қаҳвадан кўра хавфлироқ. Қўшимча қувват бахш этадиган ичимликларни истеъмол қилиш билан инсон турли касалликларни қаҳиради. Қон босими, юрак қон томир тизимида муаммоси

Чунки бундан икки йил олдин укам битта корхонада қоровуллик қиларди. У тунда ухлаб қолмай деб энергетик ичимликларни кўп ичарди. Биз ҳам эътиборсиз бўлганмиз. Бир кун ийқудан турмади, шуни ўйласам ҳалигача қалтираб кетаман. Укам вафот этди. Чунки энергетик ичимликларни ҳаддан зиёд кўп ичганиги учун, юраги ўйноқи бўлиб қолган экан. Буни экспертизадан кейин билдик.

Энергетик ичимликлар таркибида инсон организми учун хавфли моддалар борлигини билдик. Айнан ушбу моддалар инсон организмга қанчалик таъсир қилади?! Таурин энергетик ичимликларда, албатта, бўлиши шарт элемент. У мушак тўқималарида тўпландиган аминокислота бўлиб, ичкадаги ёғлар эмулсиясига ёрдам беради. Энергетик ичимликнинг бир банкасида 400-1000 мг микдоргача бўлади. Асаб бузилишига олиб келади. Кофеин организмни зўриқтиришга, турли асаб ва юрак касалликларини келтириб чиқаради. Мелатонин, матеин, инозит – бу воситалар уйғунлигидаги ичимлик организмнинг жисмоний ва ақлий зўриқиш билан ишлашга мажбур этади.

Энергетик ичимликлар (шу тоифадаги барча маҳсулотлар) бугун жаҳон бозорини тарқатмоқда. Чунки асосий мақсад инсон саломатлиги. Ушбу ичимликлар вақтинчалик йўқотган чарчоқ ичимлик таъсири туғатган, икки баробар ортади. Натижада, организм чарчокни йўқотиш учун яна қувват талаб этади. Шундай экан, табиий ҳаракатда бўлиш учун сунъий воситалардан меъёридан ортиқ фойдаланиш ҳаёт тарзига жиддий зарар етказишни асло унутмаслик лозим. Хулоса ўзингиздан...

Айсама
ЖОЛДАСАЕВА,
Истеъмолчилар
ҳуқуқларини ҳимоя қилиш
жамиятлари федерацияси
етакчи мутахассиси.

**ТАТУ-САЛОНЛАРИДАН
РЕПОРТАЖ**

Кўп такроллаймизу, лекин ростдан ҳам мураккаб бир даврда яша-ямиз. Мураккаблги шундаки, кимдир яхши деган нарсани бошқа биров ёмон дейиши мумкин. Дейлик, Ғарб ахлоқининг фожеси бўлган татуировка таит тилидан олинган бўлиб, ҳалигача айрим халқлар учун “та”- расм, “atoua”- илоҳ деган маънони англатади. Яванликлар ва полинезияликлар тилида эса “тату”- “яра”, “ярадор” сўзи ўрнида қўлланилади. Улар ўз халқини бундай жирканч иллатлардан муҳофаза қилиш учун эҳтиёт чораларини кўриб қўйган. Хўш, бизда-чи? Татуировкани маданиятимизга қандай алоқаси бор? Тарихий китобларда ёзилишича, татуировка ашаддий жиноятчилар учун жазо воситаси ҳисобланган. Илгари бу нарсани фақат қамалганларда учратардик. Энди-чи? Атрофга назар ташласак, бошқалар ҳам ўз баданлари, ҳатто юзи, бошларига турли расм, ёзувлар чиздириб олгани маънавий қашшоқликдан бошқа нарсаси эмас. Дин ва эътиқодимизга зид бўлган бу кўринишдаги “маданият”ни ким, қандай мақсадда ва нега узатаётганини билиш, ўрганиш ва мулоҳаза юритиш учун пойтахтимиздаги баъзи тату-салонларига йўл олдик.

СИГМА “ВОС-ВОС”И

Бир қараганда, ҳар қадамда гўзаллик салонларига дуч келамиз. Салон ташқарисидagi рекламаларда татуировка деган ёзувга алоҳида урғу

“Gulbadan”

қолмасмиканман?

– Сигма дегани нима?

– Мангулик белгиси-да! Турк сериалларидаги қаҳрамонларнинг кўпида бор. Мен ҳам бу ерга шунинг иштиёқида келдим, – деб қўл телефонидан айлана шаклдаги саккиз рақамини кўрсатди.

– Бу оддий татуировка-ку! Мангуликка ҳеч қандай алоқаси йўқ.

– Ҳозир ҳамма шунақа қилипти.

– Яхшимас, дину диёнатиимизга хилоф иш!

Ҳайрон бўлиб қолди. Чамамда, хато иш қилаётганини ўзи ҳам билиб турибди. Лекин кўзига сигмадан бошқа нарсаси кўринмапти.

Шу орада сартарош келиб, суҳбатимизни бўлди. Уни махсус ўриндиққа ўтказиб, махсус ускуналар ёрдамида ишни бошлади. У оғринчи

**ТАТУИРОВКА ҚИЛГАН
ДОНОРЛАРДАН ҚОН
ОЛИНМАЙДИ**

Ҳозир бутун дунёда инсон саломатлигига зарар келтирадиган сунъий воситалардан воз кечилмоқда. Масалан, АҚШда татуировкаларнинг инсон саломатлигига зарари кўпайиб кетаётганидан чекловлар жорий қилинган. Америка қон банклари ассоциацияси ва Америка “Қизил хоч” ташкилоти татуировка қилган донорлардан бир йил ичида қон қабул қилмайди. Чунки шу давр ичида зарарли иллатнинг салбий жиҳатлари ўзини намоян қилиши мумкин. Африканинг тату-салонларида эса ҳатто оддий хинани татуировка учун ишлатиш тақиқланган. Ундан фақат соч

билмасдан, хато қилиб қўйдим. Энди шунинг тузатмоқчиман, – деб шифокор қабулига кириб кетди у.

МОДА ВА “МАДДА”

Олти йил гўзаллик салонларида ишлаб, шу соҳанинг ютуқ ва камчиликларини ўрганишга бел боғлаган, айни пайтда республикаимиздаги бир қанча соғломлаштириш марказлари билан ҳамкорликда иш олиб бораётган косметолог-биолог Нигора Олимованинг ҳам татуировка ҳақидаги фикрларини билгиздик.

– Қизлар гўзаллик салонларига борганда, йигитлар татуировка урдираётганда эҳтиёт бўлишлари керак. Татуаж ва татуировка игниси жуда қиммат туради. Ўзим гувоҳ бўлганман, кўпчилик татуировка усталари пулни тежайман деб бир игнани бир неча кишига ишлатади. Бу ВИЧ юқиш эҳтимолини кучайтиради.

–Иш жараёнини гизда бахтсиз холатлар ҳам бўлганми?

–Эсимда, бир марта тўйидан бир кун олдин келин қош-кўзини игна билан чиздиргани келган. Шунда татуаж устасининг игниси беҳосдан миқозининг кўзига тегиб, кўр қилиб қўйган. Ўша ҳамкасбимиз тўрт йилга қамалди. Келиннинг эса тўйи бузилди.

–Ўзингиз ҳам татуировка қилганмисиз?

–Йўқ. Ўзимга ҳам, бировга ҳам татуировка чизмаганман. Чунки буни турган-битгани зарар. Кўпинча сартарошлар иш асбобларини янгилашмайди. Шунинг оқсидан қанча юқумли

АҚШда татуировкаларнинг инсон саломатлигига зарари кўпайиб кетаётганидан чекловлар жорий қилинган. Америка қон банклари ассоциацияси ва Америка “Қизил хоч” ташкилоти татуировка қилган донорлардан бир йил ичида қон қабул қилмайди. Чунки шу давр ичида зарарли иллатнинг салбий жиҳатлари ўзини намоян қилиши мумкин. Африканинг тату-салонларида эса ҳатто оддий хинани татуировка учун ишлатиш тақиқланган. Ундан фақат соч бўяшдагина фойдаланилади. Бизда эса бу ишлар очиқ-ошкора қилинмоқда.

берилган. Бу сўзни луғатимизга кириб келганига унча кўп бўлмади. Лекин сохта чиройга эга бўлиш учун эркаклар қаторида, аёлларимиз ҳам соғ баданларини игна билан тештириб, ўзига шу қадар азоб бораётгани ачинарли. Ҳамманинг тўғри келган жойини беэза бўраётган сартарош “уста”ларнинг ишини кузатиш учун Пойтахтимизнинг Қатортол кўчасидаги энг машҳур тату-салонларининг бирига бордик. Эшикдан киришимиз билан сартарошлардан бири:

– Келинлар, хизмат? – деб бизга мулозимат кўрсатди. Кутиш залига таклиф қилиб, кўлимизга “мода” журнални тутди. Журнални varaқлаб, қайси киноюлдузи, эстрада хонандаси ёки спортчининг қаерда қандай татуировкаси борлигини кўрдик. Афсуски, уларга онгсизларча эргашиб, ўз ҳаётини таҳлика остига қўяётганлар сонининг. Шулардан биттаси ёнимизда ўтирибди. Менга ўзини яқин олиб, гап бошлади.

– Кўкрагимга сигма расмини чиздирмоқчиман. Гап-сўзларга

қолдириш учун қилинган дори-уколлардан кейин ўзини бутунлай татуировка устасининг кўлига топширди. Кўкрагига “мангулик белгиси”ни чизиш бир неча соатга чўзилди. Оз миқдорда бўлса ҳам қон кетди. Сартарошнинг фақат жарроҳлик амалиётларида ишлатиладиган тигли пардоз ашёларида пала-партиш фойдаланганини кўриб, жароҳатига бирор инфекция тушмадимикан, деган хавотирга бордик. Шу топда, унга бирор зарар етказилганда ҳам бунга ҳеч ким жавоб бермапти. Чунки у бу ерга ўз оёғи билан келган.

Уни йўкотаётган соғлиғи, ёшлигининг навқирон фасли беҳуда ҳою ҳавасларга зое кетаётганига ачиндик. У ҳали оналик бахтига муяссар бўлмаган. Бу туришда, фарзандига қандай тарбия беради? У тарбия берган бола эртага қандай одам бўлиб чиқади? Бу ҳақида ўзи ўйламас экан, биз унга қандай ёрдам бера оламиз. Сигма “вос-вос”ига учраганлардан яна биттаси хайр дейишга ҳам мажбур етмасдан, салондан судралгандек чиқиб кетди.

бўяшдагина фойдаланилади. Бизда эса бу ишлар очиқ-ошкора қилинмоқда.

**“ТАТУИРОВКАМНИ
ЎЧИРТИРГАНИ КЕЛДИМ”**

Бундай ажнабий маданиятларга қарши ҳар бир инсонда иммунитет ҳосил бўлиши керак. Чунки ўткинчи ҳою ҳаваслар деб миллий қадриятларимизни кўлдан бой беролмаймиз. Ҳар бир миллат ўзлиги билан тирик. Тату-салонларида ташқари гўзаллик салонлари билан боғлиқ шифо масканларига ҳам бордик. Ҳамма шундай қилипти, деб соппа-соғ танасини расмлар билан беэза, эндиликда бундан пушаймон бир қиз биз излаб келган косметолог-шифокорнинг олдида татуировкаларини ўчиртиргани келибди. У билан ҳам суҳбатлашдик.

– Биринчи татуировкани Туркияда билгимга қилишди. Чунонам оғридики, бир-икки ой ўзимга келолмай юрдим. Кейин елкамга, ундан ўтиб белимга гуллар расмини солганда, дод деб юбордим. Гўзаллик қурбонлик талаб қилади, дейишди-ку.

– Бундан яқинларингизнинг хабари борми?

– Ҳеч ким билмайди. Ҳеч кимга айтмаганман.

– Наҳотки, татуировкаларингизга уйдагиларни назари тушмаган бўлса?

– Буни улардан яшириб юрганман. Бундан хабар топишса, ота-онамининг кўзига қандай қарайман? Ўзим

касалликлар келиб чиқапти. Масалан, оддий ва рангли татуировка бор. Ҳозир кўпчилик боди-арт (рангли татуировка) ларга ишқибоз. Татуировканинг бўёғи фалон сўмга сотиб олинган билан у қандай шароитда тайёрлангани, таркибида нима борлигини ҳеч ким билмайди. Бу қонга киргандан кейин ҳар хил тошмаларни келтириб чиқаради. Қандли диабетни кучайтириб юборади. Кейин татуировка лазер нурлари ёрдамида ўчирилади. Нурланиш касаллиги қандай оқибатларга олиб келишини ҳамма билади. Бу танада ҳар хил ўсимталарни ривожлантиради. Қизларни фарзанд кўриш бахтидан мосуво қилади.

– Татуаж-чи?

– Кўпчилик олти ой ёки бир-икки йилга қош, кўз, лабларини татуаж қилдиради. Булар орасида ўсимирлардан тортиб, эллик-олтмиш яшар кампирларгача бор. Ҳамма нарсасида меъёр бўлиши керак. Соцларни чиройли турмақлаб, қош-кўзларга қараб юришининг ёмон томони йўқ. Лекин баданга татуировка чиздираман ёки лабини шиширтираман, деб одам ўзига зулм қилиши керак эмас. Айниқса, татуажчилар ўз миқозларига қоқшол, сил ва ҳатто ОИТС касалликларини ҳам юқтириб қўйиши мумкин. Шунинг учун табиий воситалардан фойдаланиш лозим.

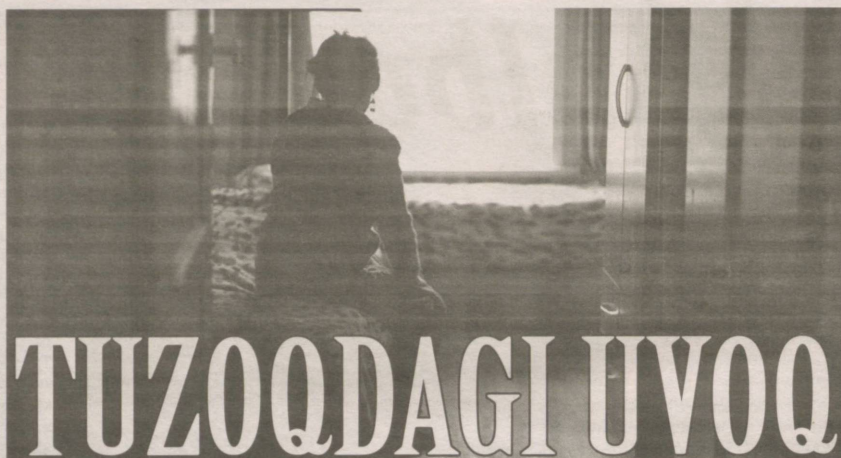
Биз ҳам шу фикрга қўшилиамиз. Табиийлик маданият билан уйғунлашса, албатта, инсонга бахт келтиради.

Адиба УМИРОВА

Мамлакатимизда фуқароларимизнинг хорижга чиқишлари учун тартиб-қоидаларнинг енгиллашгаётгани чет элда ўқиётган, ишлаган ёки сайёҳлик мақсадида чиқувчи фуқароларимизга кўплаб қулайликлар яратмоқда. Дунёнинг юздан ортиқ давлатларига визасиз чиқиш режими-нинг жорий этилгани шулар жумласидан. Лекин шунга қарамай, баъзи ҳамюртларимизнинг ҳамон ноқонуний йўллар билан ўзларини хатарга ураётгани тушунарлидир.

Хуршида Эшматованинг турмуши ўхшамади. Эри билан ажрашган, ўзи ва боласини боқиб йўлларини излай бошлади. Чиққан қиз чигирикдан ташқари, деган гап бекорга айтилмаган экан. Яқинларига юк бўлмаслик мақсадида минг хил режалар тузди. Шунда айрим қиз-жувонлар каби уч-тўрт-йил чет элда ишлаб, уй-жой қилиб, оёққа туриб олиш ҳақида ўйлади.

Хуршида Жиззах вилоятининг Пахтакор туманида туғилган. Бир нафар фар-

занди бор. Ҳеч қаерда ишламайди. Бундай ҳолатда маслаҳатчилар, йўл кўрсатувчилар кўп бўлади. Ана шундайлар гапига кириб Хуршида ноқонуний бўлса-да, камчиқим йўллар билан хорижга чиқиб кетмоқчи бўлди ва буни уддалади ҳам.

2017 йилнинг 16 март куни Тошкент вилоятида жойлашган "Фишт кўприк" чегара пости орқали яширинча йўллар билан Қозоғистон Республикасининг Чимкент шаҳрига борди. Лекин нияти бу ерда қолиш эмасди. У ердан 20 март куни "Олма ота-Бангкок" авиарейси билан Таиланд давлатининг Бангкок

шаҳрига кетди. Бу ерда ҳам кўним топмади. Сўнг Патая шаҳрига йўл олиб, бу ердаги уйлардан бирида ижарада яшади. Анча сарсон бўлди, еиши-ичишдан, ижара пулидан сиқилиб қолди. Иш дегани тезроқ топилавермади. Ниҳоят, бир қанча овозгарчиликлардан сўнг ўзига иш топди. Шаҳардаги ўзбек ресторанларидан бирида официант бўлиб ишлади. Аёл Таиланд давлатида бўлиш қоидаларини бузмаслик учун Лаос давлатига бориб келди.

Султон суягини хўрламас, дейди халқимиз. Бироқ боласи билан ёлғиз қолган аёлнинг дардини тинглашга, унга мод-

дий ва руҳий кўмак беришга кўп ҳолларда ожиз қоламиз. Агар худбинлик қилмасак, заифларга бироз бўлса-да далда бўлсак, кўмак беролсак эди, бу аёл ҳам шундай йўл тутмасди, балки.

Хуршида 2018 йилнинг 28 август куни Патая шаҳридаги миграция хизматида визасини узайтириш учун борди. Аммо миграция хизмати ходимлари унинг паспортига босилган визани қалбаки эканлигига гумон қилиб, фуқаролик паспортини олиб қўяди ва уни 9 ой давомида қамоқда ушлаб турди. Хуршида 2018 йилнинг 9 май куни озодликка

чиқарилади. Ўша йилнинг 1 июнида Ўзбекистон Республикаси элчихонаси ходимлари унга давлатимизга қайтиши учун гувоҳнома расмийлаштириб беришади. 12 июнь куни Таиланд давлати полицияси ходимлари уни давлатдан депортация қилади.

Наҳот бир аёл шунча хўрланса? Наҳот уни бу йўлдан қайтара оладиган оила аъзолари, сирдошлари, яқинлари, маҳалладошлари бўлмаса?

Қонун барча учун баробар. Суд Х.Эшматовага айбига иқдор эканлиги, маҳалладан ижобий тавсифланганлигини инобатга олиб, унга нисбатан ЖКнинг 57-моддасини қўллаб, озодлиқни чеклаш жазосини тайинлади.

Тўғри, одам ўз тақдирини ўзгартиришга ўзи ҳам сабабчи бўлади. Бироқ менталитетимиздан келиб чиқиб айтидиган бўлсак, бизда битта болага етти маҳалла ота-она бўлса, қариндошлик алоқалари мустаҳкам, меҳр-оқибатли бўлсак, бу каби воқеалар юз берармиди? Хотин-қизлар келажагига бефарқ бўлмасак, вақтида ёрдам қўлини қўза олганимизда улар ўйлаган хом режаларини амалга оширишдан қайтишармиди... Улар чет элларда нон топишда турли тузоқларга дуч келишмасмиди. Сиз нима дейсиз, азиз газетхон?

MILLAT YUZIDAGI DOQ'LAR

Эркин инсонларни алдаб, уларни тузоққа тушириб, мўмай даромад олишга интилаётган манкурт кимсалар ҳалиям бор. Бундай текинхўр ва қабих кишилар фирибгарлик орқали енгил-елпи пул топиш пайида ҳеч нарсадан тап тортмайди. Улар кўп ҳолларда эҳтиёжманд, ёлғиз ёки содда одамларни тузоғига илиштиришга ҳаракат қилади. Сайёра Деҳқонова 1976 йилда Фориш туманининг Учқулоч шаҳарчасида туғилган. Оилали, икки нафар фарзанди бор, вақтинча ишсиз. Одам савдоси билан шуғулланиб, ўз юрдошларини хорижда қулликка мажмур этганлардан бири.

У оиласи билан бирга Дўстлик туманига кўчиб келиб яшаган пайтида Муборак Аҳадова билан танишиб қолади. Унинг ҳам ўзи каби иш қидириб юрганини билади. Бир неча ишнинг бошини туттишга уринади, маоши камлиги баҳона бўлди, ишсиз юради. У кўплаб танишларининг хорижга кетиб, мўмай даромадга эга бўлаётганлигини эшитган. Шу хаёллар уни сира тарқ этмади. Ниҳоят 2014 йилда ишлаш учун Туркия давлатига кетади. Бир қанча вақт Истанбулда кексаларга қарайди, энагалик қилади. Бироз маблаг йиққач, Ўзбекистонга, уйига қайтиб келади.

Орадан бир йил ўтар-ўтмас, яна Туркияга отланади. У Истанбул шаҳридаги "Таксим" маҳалласида бир кекса кишининг хизматини қилиб юради.

Беш ой шу тахлитда ўтгач, Меҳмет Эрем исмли одам билан танишиб қолади ва у билан бирга яшай бошлайди. Бир йил давомида турли жойларда фаррошлик қилиб юргач, меҳмонхоналарда фахш ишлар билан шуғулланишга ўтади.

2016 йилда бир қурд киши билан танишади, у билан ҳам бирга яшай бошлайди. Шу кезларда Муборак билан телефон ва ижтимоий тармоқлар орқали гаплашиб туради. Ўзи бу ботқоққа ботгани камлик қилгандек,

2018 йилда Муборак Аҳадовани ҳам Туркияда ишлашга таклиф қилади. Унга авиабилет олиб беради ва у ерга етиб олишга ёрдамлашади.

2018 йилнинг февраль ойида бу аёл Муборакни Тошкентдан Озарбайжоннинг пойтахти Бoku шаҳрига боришни, у ердан Туркиянинг Истанбулига етиб келишини айтиди. Уни шаҳарда кутиб олиб, ўзи истиқомат қилаётган хонадонга олиб боради. Иш силлиқина битгач, асл мақсадини ошқор қилади. У аёлга йўл харажатларини қоллаганлигини, бу унга қимматга тушганини айтиди ва энди унга моддий жиҳатдан қарам бўлиб қолганлигини тушунтиради. Қарзини тезроқ тўлаб беришнинг йўли борлигини айтиб, уни турк миллатига мансуб эркаклар билан муносабат боғлашга ундайди. Шу тариқа, Муборак бу жоҳил аёлнинг чангалига тушиб, унга моддий манфаатдорлик келтириш учун шахвоний мақсадларда фойдаланишга жалб қилинади. Гарчи одам савдоси каби иллатлардан ҳар қанча огоҳлантириш бўлмасин, бу ғаламисларга алданиб, ихтиёрий равишда ўз тақдирини қулликка бериб қўяётганларнинг қисмати ана шундай ачинарли.

Унинг ижара уйида Муборакдан

ташқари Карина ва Кристина исмли қизлар бўлиб, улар ҳам танасини сотиб пул ишлайди. Аёл Муборакни ўзининг ижара уйига қўйиб, уни турк ва турли миллат эркаклари билан юриб, пул топишга мажбурлайди. Сайёранинг эри Саид бу ишда ёрдамчи бўлиб, қочиб кетишга йўл қўймайди. Тўрт ой ўтиб, Муборак баданига тошма тошиб, соғлиғи ёмонлашгач, уйга қайтишни мўлжаллайди. Аммо Сайёра билетга пул бермаслигини, бунинг учун ўзи яна шу усулда пул тўплашни айтиди. 2018 йилнинг апрель ойида М.Аҳадова Ўзбекистонга қайтади ва юз-кўзи шишиб, паспортдаги расмига ўхшамай қолганлиги сабабли, Тошкент аэропортида ушланади.

Шу йилнинг май ойида С.Деҳқонованинг юртга қайтганини эшитиб, у билан учрашгани боради. Сухбат орасида унинг Туркияга борадиган қизлар бўлса, ўзи билан бирга олиб кетишини эшитиб, ўйланиб қолади. Кўп ўтмай, Тошкент шаҳридаги кафелардан бирида Сайёра Муборак ва унинг танишлари Феруза Эсиргапова, Нарғиза Ҳақимова, Дилфуза Қурбонвалар билан учрашади.

Уларни чет элда қандай қилиб кўп пул топиш ва кекса ҳамда ёш болаларга энагалик қилишнинг афзалликлари тўғрисидаги чўпчакларини айтиб, Туркияга олиб кетишга кўндиради. У 2018 йилнинг 22 июль куни бу қизларга авиабилет олиб бериб, уларни аэропортдан Туркия давлатига олиб кетаётганида қўлга тушади.

Суд С.Деҳқоновага нисбатан ЖК 57-моддасини қўллаб, унга беш йилга озодлиқни чеклаш жазосини тайинлади.

Суд материаллари асосида Холниса РАҲМОНҚУЛОВА тайёрлади

DAVLAT MUKOFOTI — KATTA MAS'ULIYAT

Ишхонамиз биқинидаги ошхонага кираверишда кўлидаги қоғозга тикилганича, ручка билан нималарнидир тузатаётган йигитни таниб қолдим. Яқиндагина туманда бўлиб ўтган бир тўйда ўртакаш сўз беришдан аввал “истеъдодли шоир, қалами ўткир журналист”, дея кўкларга кўтарган бу йигит аслида мактаб директорининг ўринбосари эди. Унинг қаршисидаги одам гўё буюк даҳо, нажоткор олдида тургандек унга ярим эгилиб, тавозе билан ниман жавдирарди. Қизинингми, ёки неварасининг шеърый машқларини келтирган бўлса керак, деб ўйладим нимагадир.

— Шеърларни худо хоҳласа зўр қилиб тахлаймиз, — деди “шоир” қоғозни қатлаб ички чўнтагига тикаркан.

— Носиржон бизга кўшни. Ўша киши телепониингизни бериб, Бухорога ишга ўтиб кетганингизни айтдилар. Зулфи-зарни олиб кел, десангиз олиб келаман. Дарс-парс ўтсангиз... Унинг 3-4 та китобини чиқариб, Зулфияни қилмоқчимиз.

— Э...э топиб келибсиз. Акага гап йўқ. Ўнлаб шоғирдлари бор. Яқинда ўзларининг ҳам китоблари чиқди, — суҳбатга қўшилди “ҳожатбарор” нинг шериги.

— Айтдим-ку. Шеърларини тахлаймиз, китобини чиқарамиз. Ана ундан кейин...

— Биламан, укажон. Бувиси билан биз пенсияларни йиғаямиз.

— Ўзингиз тушунасиз-ку. Келинг қани, ҳай, бир пиёла чой ичайлик...

Ошхонада ёнма-ён столда ўтириб қолдик. “Қалами ўткир” журналист тинмай гапирар, ора-орада бир икки мисра шеър ҳам қўшиб кўяр эди...

Ўйга толдим... Бу иллат илдизига ўша тўйда ўртакашлик қилган Носиржон исми йигит сув куймадимикан?..

Бошловчи юксак маънавиятли, айтилаётган ҳар бир сўзнинг маъно-мазмунини англайдиган, керак бўлса масъулиятини зиммасига оладиган, чуқур тушунадиган, меҳмонларнинг ҳам ҳурматини жойига қўйиб (исм фамилия ёки касби, лавозимини тўғри ва аниқ) биладиган ўта маданиятли киши бўлиши талаб этилади, ахир! Носиржонга ўхшаган “раис”лар афсуски, биз

билан ёнма-ён яшашади, фаолият юритишади. Аксариятимиз эса: “бир кечалик тўй икки оғиз гапирса ўтади, кезади”, деган ўйда бошловчининг лицензияси борми-йўқми, суриштириб ҳам ўтирмай тўйга таклиф этаверамиз. Бу эса нафақат тўйчига, балки меҳмонларга, (юқоридаги каби воқеа сабаб) жамият тараққиётига ҳам маълум маънода маънавий зарар келтиради.

Ўртакаш ўхшатиш ва ташбеҳларни ўрнига қўйиб келин-куёвнинг ота-онаси, бир вақтлар раҳбар лавозимларда ишлаган боболарини эринмай таърифини келтириб иккала томон қудаларга сўз берди. Ота-оналарнинг табрик сўзлари деярли эшитилмади ёки даврадагилар эшитмади. Базмининг бу тариқа бошланганидан аксарият тўйга келганларнинг таъби хира бўлди.

— Бу гаплар нимага керак?

— Шуни айтинг. Қисқа қилса бўларди...

Куй-қўшқ бошланиб, бироз тўйхона тартибга кириб қолгандек бўлди.

— Табрик учун...илк дебона сўзни...

— бошловчи пишилдаб зўрга нафас олишдан тўйиб овқатланиб, устидан томоғини ҳам “ҳўллаб” олгани сезилиб турарди. Микрофони еб юборгудек лабларига тегизиб “пүф”, деди-ю, гапида давом этди. — Истеъдодли шоир, қалами ўткир журналист, бир неча факрий ёрлиқлар соҳиби, куёв Элшоджон ўқиган мактаб директорининг биринчи ўринбосари Салимжон Салимжонович... (сўзга таклиф қилинаётган кишининг фамилияси ёдидан кўтарилди шекилли

давра раис у ёқ-бу ёққа қараб олиб қўшиб қўйди). — Каримжонов йўғе, Намижоновга!!! Қарсакларингиз...

Даврадан яккам-дуқкам қарсакми, чапакми овоз эшитилди. “қалами ўткир” журналист ҳам камида ўн дақиқалар атрофида куёвнинг неча баҳога ўқигани, дарс жараёнида бўлган айрим воқеаларни айтиб оқрасидан тўрт-беш банд ўзи ёзган маза-матрасиз оёғи осмонда шеърларидан ўқиди.

Энг ачинарлиси, сал қолмаса мажлисга айланган тўй тadbири яримдан ўтган бўлса ҳам келин-куёвга ўтиришига рухсат берилмади.

Тўй қиладиган киши йиғиб-йиғиштириб не-не орузлар билан мурод дастурхони ёзиб эл олдидан ўтар экан, бу тadbирнинг тежамли ҳамда чиройли ва мазмунли ўтиши бир жиҳатдан бошловчининг салоҳияти, маънавияти, қолаверса, билимига ҳам боғлиқ.

Биргина тўйда эшитган таъриф таснифга таяниб фарзандига устозлик қилишини истаб келган (шартли равишда) Мурод ака сингари содда кишиларнинг “ҳожат”ини чиқарадиган Салимжон Салимжоновичларнинг хатти-ҳаракатлари шеърят, адабиёт гулшанида ўз ўрнини топиш орзусида бўлган ёшларни юзакчиликка, ёлгонга ўргатмайди, деб ким кафолат бера олади?!

Ёшларимизнинг иқтидор ва салоҳиятларини намоян этишлари учун мамлакатимизда яратилаётган имкониятларнинг қўламини шу даражада кенги, Салимжон Салимжоновичларга ҳожат йўқ. Агар фарзандингизда чинакам қўшқ бўлса, албатта олдида қўйган мақсадлари, юрагидagi орзусига эришади. Бироқ, бугун ижод оламига, адабиёт гулшанига қўяётган илк қадамини кимнингдир ҳамиятига таяниб ташлар экан, келажакда ундан нўноқ, фикрлари тўмтоқ журналист, нари борса умри китоб чиқариш билан ўтиб кетадиган, шеърлари ҳеч кимнинг ёдида қолмайдиган шоир чиқиши мумкин. Бундан кимга фойда, кимга зарар?! Албатта жамиятга зарар, миллат маъ-

навиятига зарардир.

Журналистика соҳасига оид бир китобда профессионал журналист қандай бўлиши кераклиги ҳақида ўқигандим. “Биринчи навбатда ўз касбининг билимдони, қолаверса, фидойий бўлган журналист мавзу, йўналиш танламайди. У истаган мавзунини ёрита олади. Публицистиканинг барча жанрларида ижод қилишга кучи етади.”

Бугунги кунда оммавий ахборот воситалари, матбуотга давлат томонидан қаратилаётган эътибор, соҳа ходимлари меҳнатини рағбатлантириш борасида қилинаётган ишларнинг қўламини кенг, салмоғи залворли. Энди бу талабларга жавоб бериш керак! Қайси соҳада ишламайлик, хоҳ ўқитувчи, хоҳ ҳуқуқшунос, наинки журналист — ким бўлишимиздан, қайси лавозимда ўтиришимиздан қатъи назар аввало, давр талабини англамоғимиз, жамиятга, Ватанга, миллатимизга нафимиз тегадиган инсон бўлишимиз шарт. Кимки ана шу масъулиятни унутар экан, врач, тadbиркор, санъаткор, адабиётшунос — у ким бўлмасин жамиятда ўз ўрнини тополмайди.

Биз қайси мавзуда суҳбат қилган бўлмайлик, ҳаммасида тарбия, одоб — ахлоқ масаласи оилага бориб тақалади. Бошловчи, “шоир”, жон ҳалак бобо... келин ва куёв буларнинг ҳар бири қайсидир оиланинг аззоси. Улар истиқомат қилаётган оилаларнинг маънавий муҳити, ижтимоий ахлоқи қандай? Масала моҳиятини тизимли таҳлил қилганда-чи?! Жамиятдаги бу каби иллатлар учун биргалашиб курашмоғимиз керак. Ўрни келганда бошловчинингизга қилмай туриб секингина “қулоғи”га танбехимизни айтиб, ижодкор қизларни “Зулфиячи” қилиб тайёрламоқчи бўлган чала шоирга ҳам айтаримизни дадил айтадиган замон келди. Шундай эмасми?!

Моҳира ШАКАРОВА,
“Оила” илмий-амалий
тадқиқот маркази Бухоро вилоят
бошқармаси махсус ўқув курслари
бош мутахассиси

NIKOH YOSHINING OILA MUSTAHKAMLIGIGA TA'SIRI BORMI?

Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ, оила жамиятнинг асосий бўғини сифатида эътироф этилган ва унда оила давлат томонидан ҳимоя қилиниши кафолатланганлиги тўғрисидаги нормалар мавжуд.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодексига асосан Никох фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органларида тузилади. Диний расм-русумларга биноан тузилган никох ҳуқуқий аҳамиятга эга эмас. Никох фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органларида рўйхатга олинган пайтдан бошлаб никохни тузганлар эр-хотин деб ҳисобланадилар ва шу пайтдан эътиборан улар ўртасида эр-хотинлик ҳуқуқи ва мажбуриятлари вужудга келади.

Демак, никох қонуний расмийлаштирилганидан сўнг, тарафлар ўзининг эр ва хотинлик ҳуқуқларини, мажбуриятларини талаб қилишга ҳақли ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 15-моддасига мувофиқ, никох ёши эркаклар учун ўн саккиз, аёл-

лар учун ўн етти ёш этиб белгиланган. Бироқ, бу ёш никохга кирувчилар учун мажбурий ёш ҳисобланмай, балки йўл қўйиладиган ёш ҳисобланади.

Бу ҳақида Ризоуддин ибн Фахруддиннинг “Оила” номли китобида “Ҳар нарсанинг табиий бир ўлчови бордир. Ўлчовсиз иш ҳеч вақтда фойда бермайди. Никохнинг ҳам маълум вақти бўлиб, ундан олдин ёки кеч қолиш ёки тиб, ё ахлоқ жиҳатига кўра зарар келтиради. Никох вақтида

эр билан хотин орасида ёш эътиборига қараб мувофиқ бўлиши табиий бир ишдир. Никох учун табиий бўлган ёш эрларда йигирма билан қирқ орасида, қизларда ўн саккиз билан ўлттиз орасидадир.

Бундан сўнг ёки илк бўлган никохлар фойдасиз бўлади,”- дейилган. Аммо таассуфки, оила пойдеворининг барпо этилишида шомашоарликка йўл қўйиладигани, айрим ота-оналар ҳали таълим олаётган ёки бирор касбни эгаллашга улгурмаган фарзандларини турмушга бериши, уйлантириб қўйиши оқибатида ёшлар муаммолар гирдобига тушиб қолмоқда. Ушбу ҳолатларни бартараф этиш учун эрта оила курган шахслар, шунингдек, бунга йўл қўйган ота-оналар, таълим ва диний

муассаса ходимлари жавобгарликка тортилмоқда.

Оила кодекси, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги ва Жиноят кодексларидаги никох ёши тўғрисида қонун талабларини бузганлик, яъни никох ёшига етмаган шахс билан никохга киришиш, уни эрга бериш ёки уйлантириш талабларини бузганлик, яъни никох ёшига етмаган шахс билан никох тузишга доир диний маросимни амалга ошириш учун жавобгарликни белгилловчи нормалар киритилди. Бу ўзгаришлар ҳам шу каби ҳуқуқбузарликларни олдини олиш учун хизмат қилади.

Дарҳақиқат, соғлом оилани шакллантиришнинг асосий шартларидан бири, аёлнинг биологик ва маънавий етук ёшда турмуш қуришидир. Қизларнинг физиологик тулқ ривожланиши 20-21 ёшга тўғри келади. Уларнинг оилавий ҳаётга руҳий, жисмоний, тиббий, маънавий жиҳатдан тайёр эмаслиги бир қатор салбий оқибатларга сабаб бўлади. Чунончи, фарзандни тарбиялаш, турмуш ўртоғи ва оила аъзолари билан муносабатларни ўрнатиш, рўзгор ишларини юритишда қийинчиликларга дуч келади.

Қонуний никохдан ўтиш жараёнида

қиз ва йигит тиббий кўрикдан ўтиши мажбурий қилиб белгиланган бўлиб, бу соғлом ота-онадан соғлом фарзанд туғилишининг гарови ҳисобланади.

Ёш турмуш қуриш ва эрта она бўлиш аёлнинг жуда кўп имкониятларини қамлаши билан бира, саломатлигига ҳам жиддий ҳавф солиши мумкин. Эрта турмуш курган ёшларнинг оиласида туғилган болалар билан ҳар томонлама балоғатга етиб, ҳаётда ўз ўрнини топгандан сўнг никох риштасини боғлаган йигит-қизларнинг оиласида дунёга келган фарзандларнинг саломатлиги, интеллектуал даражаси ва бошқа кўрсаткичларида тафовут бўлади.

Ҳаётда муносабат ўрин эгаллаган ёшларнинг оиласида туғилган бола том маънода баркамол бўлиб вояга етади.

Юртимизда никох муносабатларини мустаҳкамлаш, оилавий ҳаётда рўй берадиган салбий ҳодисаларнинг олдини олиш, оилада соғлом муҳитни шакллантириш, баркамол авлодни тарбиялаш борасида амалга ошириладиган ишлардан қўзланган мақсад ҳам соғлом ва мустаҳкам оила барпо этишдир. Зеро, ватан оиладан бошланади. Оила мустаҳкам экан, ватанимиз гуллаб-яшнайдигани.

Илҳомжон КАРИМОВ,
“Оила” ИАТМ Наманган тумани
бўлими раҳбари.

YAXSHILIK MAVJUDLIGIGA DALILINGIZ BORMI?

Тўғриси, ўшанда ҳамкасбим бу фикрни айтганда қулоқларимга ишонмагандим. Наҳотки... наҳотки шундан бошқа йўли бўлмаса? Аммо сиртида бунни билдирмадим, ахир шундоғам бу қарорга келиши осон бўлмаган, етти эмас, етти минг марта ўйлаб, фарзанди ҳаёти учунгина, ҳалиям сақланиб қолинган «одамлар нима дейди?» деган минг бир андиша билан ўша «илтимос»ни оммабоп сайтлардан бирига жойлаштиришга рози бўлгандик.

«Фарзандим оғир аҳволда, хорижда даволашни учун фалон пулга муҳтожман»... Бор-йўғи битта жумла. Аммо уни айтишнинг ўзи бўлмайди. Барибир кўпчилик ушбу эълон натижа беришига ишона бошлади. Аммо... бу катта маблағ эди. Барибир кўнглимизда оз бўлса-да, ишонсизлик бор, аммо ҳеч бўлмаса ярми чиқиб қолар, деган иллинг йўқ эмасди. Орадан бир-икки кун ўтди, умидлантирувчи янгиликлар бору, аммо катта бир маблағнинг олдида улар арзimas эди. Орадан кунлар ўтди. Ҳамкасбимиздан бу ҳақда сўрашга ҳам истиҳола қила бошладик...

Бир кунги ўзи ҳовлиқиб келиб қолди. «Ишонасми... бир йигит ҳамшахримиз экан, Америкадан кўнғироқ қилди, керакли маблағнинг катта қисмини берман, деяпти. Битта одамга оғирлик қилади-ку ахир... уни ололмайман...» Бир аёл кўнғироқ қилди, «Россияда яшайман, аммо пул жўнатишга имконим йўқ, телефонингизга ҳар кунги пайнёт орқали юбориб турсам майлими, фарзандингиз соғайишига оз бўлса-да, ҳиссам қўшилсин, дейман...», «Танишингизни юборинг, озроқ пул бермоқчи эдим», дея ўн миллион сўмга яқин маблағни бериб, дуо сўраб, аммо ўзини таништирмади ёш бир йигит... «Фарзандингизнинг аҳволи яхшими, биз оиламиз билан унга озгина бўлса-да, пул қамгардик», дея қунончақлик билан кўнғироқ қилади она... Хуллас, ҳар кунги шунга ўхшаш кўнғироқлар, саломатлигини сўраб дуо қилаётган ёшлар, она-хонлар, тадбиркорлар, муаллимлар...

Шу паллада яхшилик тушунчаси камёб бўлиб қолди, дея бонг ур-

ганларга қарши анчагина далиллар тўпладик. Яхшиликни улуглаётган бундай далиллар одамийлик унутилиб кетяпти, дея ҳар икки гапда таъкидланаётган бир пайтда кишига қанот бағишлайди.

Аммо... аммо иш жараёнида кузатганимиз, суд қарорини, туман ҳокимлари буйруқлари билан ҳам баъзи муаммоларнинг ҳал этилмаётгани киши таъбини хира қилади. Юқоридаги фикрларнинг бирданига бошқа мавзуга кўчаётганидан ҳайрон қолманг. Гап шундаки, ушбу мисолларнинг айримлари инсонлардаги одамийлик тушунчасига боғлиқ.

Дейлик, Нуробод туманидаги бир маҳаллада олтига ўртаҳол яшовчи оила ўз уйига тайёр кўчадан эмас, анча нукулай бўлган бошқа бир йўлдан ўтиб-қайтишига тўри келса... Сабаби эса, ўша кўчада истиқомат қилувчи бадавлат хонадон эгаларининг истаги. Яъни, у кўча бошига ўзбошимчалик билан девор кўтариб, ён қўшнларига нукулайлик тугдирмоқда. Нукулайлик ҳам гапми, ўз уйига эмин-эркин кириб-чиқишига тўсиқ бўляпти. Ушбу оилаларнинг арз-додини эшитувчи кўп, аммо уларга хайрихоҳлар кам. Ҳатто ҳоким қарори чиқса-да, вазият ўзгармаётгани нимадан далолат беради? Кимдир "Наҳотки бутун бошли туманда бу одам-

нинг мушугини пишт дейдиган мард топилмаса?» дея ҳайрон қолса, яна кимдир унинг кўчани обод қиламан, деган баландпарвоз гапларига ишонади. Аммо назаримда, бу инсон одамийлик тушунчасидан йироқлашиб кетган. Пули бору, аммо инсофи йўқ бу одам учун кўни-қўшничилик қадриятлари бир пулга қиммат.

Ёки Пайариқ туманидаги ўзига тўқ бир хонадон оқова сувларини қўшнисиникига буриб қўйиши оқибатида қўли калтароқ бўлган ушбу оиладагилар уйига кириш учун сувли қўлмақдан ҳатлаб, ёмғирли кунларда азият чекаётир. У ёки бу қўшнисига яхшилик қилиб, маҳаллага ёрдам кўрсатиб, ҳамманинг гўёки «оғзини мойлаб қўйган» бу тадбирли кишига ҳам ҳеч ким оғиз жуфтлаб қилаётган иши инсонийликка тўғри келмаслигини айтолмайди. Гўёки бадавлат кишининг нотўғри хатти-ҳаракати ҳақида гапириш уни ҳақоратлашдай!

Энг қизиги, озгина маблағ билан битадиган бундай ишлар, келишмовчиликлар узок йиллар давомида у ёки бу ташкилот томонидан ўрганилади, хулоса берилади, судлар қарор чиқаради. Аммо ҳеч ким ўша инсоннинг юрагига инсоф деган туйғуни жойлаштириб қўёлмайди...

Эҳтимол, баъзилар яхшилик деганда фақатгина маҳалла фаоллари томонидан кам таъминланган оилалар учун берилган озроқ ёрдамни, яна кимгадир кўрсатилган ҳомийликни тушунар. Эҳтимол, шу қилган амаллари билан гўёки ундан саховатироқ одам йўқдай туюлар. Аммо ёнингдаги қўшнига зиён етказмай яшаш яхшиликнинг энг каттаси эмасми? Илк яхшиликни ҳам кўни-қўшнлар, қариндошдан бошлаш ҳам эзгулик-ку. Улар эса қайсидир бир қариндошнинг машина олишига, бошқасининг тўйига қилган тўёнаси, яна бирининг аллақандай маъракаларига кетадиган маблағига ёрдам қилганини яхшилик санаб юраверади. «Одамларга яхшилик қилдим, барибир ҳеч қайсиси билмади!», дея нолиб қўяди.

...Дарвоқе, ҳамкасбимиз учун зарур бўлган маблағ ҳақиқатан ҳам йигилди. Болакайни хорижда даволатиб келишида, аҳволи анча яхши. Ҳалиям ушбу сайт орқали юзлаб бемор болалар, турли ёшдаги кишиларнинг суратларини кузатар эканман, улар ҳам яхши, саховатли инсонларнинг кўмаги билан албатта, тузалиб кетади, деб шонгим келади. Фақат аҳён-аҳёнда бу саховатли инсонлар қўшнисига озор бермаяптимикан, яқинларидан юз ўғирмаганмикан, ишқилиб, деган ҳаёлларга бораман.

Хўш, сиз-чи? Сизнинг ҳам яхшилик мавжудлигига далилингиз борми? Қачон, кимдан яхшилик кўрдингиз ёки кўрсатдингиз? Шу саволларга жавоб бериб кўрганмисиз?

Гулрух МҶМИНОВА

Тунда тўсатдан кичик қизимнинг юзи шишиб кетди. Шамоллаш, тиш оғриғи аломати, иситма йўқ. Бирор ҳашарот чаққандир, деган ҳаёлда, қизалоғимни яна ухлатиб қўйдим. Эрталаб аҳволи ўнганмади. Аксинча, шиш катталашди. Хавотирланиб, эски "ТашМИ"нинг жарроҳлик бўлимига олиб бордим. Эрталабки соат 9 бўлишига қарамай одам қайнайди.

Шошилиш келтирилган бемор ҳам, жағи чиққан, йиртилган ҳам, тиш оғриган ҳам — ҳаммаси бир жойда — 10-хонада қабул қилинар экан. Хона ичида камида ўн нафар, ташқарида эса қирққа яқин бемор галини кутиб турибди. Ҳаво йўқ, бақир-чақир. Оғирроқ бир аёл кўлида гўдаги билан лаби йиртилган боласини жарроҳга олиб келибди. Бошқа биттаси боши ёрилган ўғлининг қўлидан судрайди. Нотўғри пломба сабаб, жағи йиринглаб кетган қизалоқнинг йиғисига чидаб бўлмайди...

Бу ердаги ҳолат — соғ одамни касал қилади. Навбат деган нарса йўқ. Она-

лар ўртасида жанжал авж олган. Орада танишларнинг навбатсиз қабули, "Шундай сўрайману чиқаман", деб кириб ишини битиришлар, юқоридан кўнғироқлар, варақ-варақ анкета тўлдиришлар, ҳамшираларнинг дағал муомаласи асабларни тамом қилади.

Хуллас қизим билан навбатда турибман. Соат 10:00. Навбатимиз келмади, лекин кимлардир кўнғироқ билан ишини битирди, соат 10:30 ҳали ҳам навбатдамиз. Соат 11:00. Ниҳоят доктор қабулига кирдик. "Рентгенга тушиб, анкета очтиринглар", деди шифокор совуққина қилиб. Икки соат навбат кўтиб, билганимиз шу бўлди. "Шуни эрталаб қабулхонада айтишса бўлмасиди, анкета очтирайлик, рентгенга тушайлик, десам врач кўрсин дейишди. Бир дақиқалик кўрик учун икки соат навбатда турдим, энди анкета очтириш ва рентген учун навбатда тураман, кейин келиб яна навбат кутаманми?" — дедим тутакиб. "Сизни навбатсиз қабул қиламиз", деган жавобни эшитгач, сал

тинчланиб хонадан чиқдим.

Соат 11:30 рентгенда анкета очилди, яна ортага қайтдим, хайрият, доктор навбатсиз қабул қилди. Аммо энди "16-хонада қон топшириб, касаллик варағини ёздириб, катта анкета очтирасиз", деди. Икки ярим соат навбатда туриб, 2 та анкета тўлдириш ва қон топшириш учун йўлланма олдим. Қон топширишга бордим, 40 дақиқада жавоби чиқишини ва у билан яна шифокор қабулига боришимни айтишди.

Соат 12:00. Таҳлил жавобини олиб яна 10-хонага бордим. "Кейинги бинога бориб, клиникада операция қилдирасиз", деди шифокор. "Кечирасиз, уч соатдан бери шу ерданман, 10 дақиқада ҳал бўладиган иш экан, майли кутдим, бўзчини мокисидай у ёқдан-бу ёққа қатнадим, ҳеч бўлмаса боламини нега операция қилиш кераклигини айтинг", дедим асабим бузилиб. Шундан сўнг тиш таги йиринглаб кетгани, уни «Болалар юз ва жағ» бўлимида операция қилиш

кераклигини тушунтирди.

Бу ердан чиқиб, ўша бўлим томон йўл олдим. Қўлимда иккита анкета, қон таҳлили жавоби ва рентген қоғози билан қабулхонага кирдим. У ерда яна иккита анкета тўлдирилди, операцияга розиман, деган қоғозга қўл қўйдим. Ниҳоят 6 соатлик қоғозбозлиқдан сўнг 15:00 да операция бошланди...

Лекин жарроҳ барака топсин, жуда қўли енгил экан. Соат 21:00 да қизимга рухсат теғди.

Жарроҳлик хоналарининг аҳволи, палаталар захлиги, могор босган деворларнинг ҳар бири алоҳида мавзу бўлгулик. 4 кишилик палатада 8 киши ётгани, хона, бино, ётоқлар авария ҳолатида эканини айтмай қўя қолай.

Юртимизда тиббий хизмат сифатини ошириш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилаётган бир пайтда, ислоҳот эпкинлари бу даргоҳга ҳали-ҳануз етиб келмагани кишини ҳайрон қолдиради.

Бехзод АБДУРАҲМОНОВ

oilavajamiyat@mail.ru

ESKI "TashMI" DA ISH HAM ESKICHAMI?

UYINGIZGA KIMLAR KIRAYOTGANINI BILASIZMI?

Маҳаллангиздаги энг ёлгончи инсоннинг фарзандларингиз билан шугулланишини истайсизми?

Маҳаллангиздаги оғзи бепарда одамнинг болаларингиз билан суҳбат қилишини истайсизми?

Маҳаллангиздаги мунофиқ кимсанинг болаларингизга насиҳат қилишини истайсизми?

Маҳаллангиздаги энг ахлоқсиз одамнинг болаларингизга ўрнатқилишини истайсизми?

Маҳаллангиздаги ўзини кўз-кўз қилишни ёқтирадиган кимсанинг болаларингиз билан дўстлашишига йўл қўясизми?

Саволлар жуда кўп.

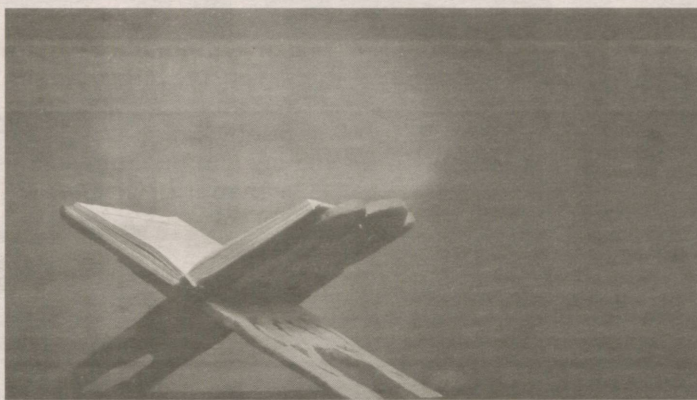
Айтмоқчи бўлганим, уйингизга ҳар куни кўнаётган муҳит хонадон аъзолари, айниқса, фарзандларингизга таъсир қилишини таъкидлаш эди. Уйингизга келадиغان меҳмон хонадонингиз ифори ва муҳитига таъсир кўрсатади. Аниқ биламан, ҳеч қайси ота-она юқорида тасвирланган ғайри ахлоқий сифатдаги одамларни уйига йўлатишни истамайди.

Ана энди, мақсадга кўчамиз; барча ота-оналар мулоҳаза қилиши керак бўлган саволлар кўп. Болалари билан ҳар куни томоша қиладиган телесериаллар ва шоу бизнесчилар қатнашадиган кўнгилочар кўрсатувларнинг оилавий ҳаётимизда ўрни қанчалик муҳим?

Сериалларда кўрган қаҳрамонига ўхшашни ҳавас қилиб ёш қизлар ва йигитларнинг одоб-ахлоқи, дунёқарашини хавотирли тарзда салбий томонга ўзгартириб бораётганига ўзини ва болаларини сериал мубталосига айлантирган ота-оналар айбдор эмасми?!

Айни замонда жамиятда рўй бераётган бир қанча ахлоқсизлик, шармисорлик ва зўравонликни болалар ва ёшлар телевизордан ўрганишмаяптими?

ҲАР БИР КИТОБ — БИР ОЛИМ

Ривоят қилишларича, дунёга донғи кетган ҳукмдорлардан бири суҳбат ва машварат қилиш учун замонасининг буюк олимларидан бирини саройга даъват этибди. Сарой аъёни хабарни етказиш учун олимнинг уйига борибди. Олим ранг-баранг, қалин жилдли китоблари орасида ўтирган экан. Сарой аъёни тўрт томони китоблар билан ўралган олимга шундай дебди:

— Ҳукмдоримиз сизни саройга тақлиф қиляптилар!

— Мўминлар ҳукмдорига бориб айтинг, ҳозир атрофимда илм, ирфон ва ҳикмат аҳлидан бўлган бир ғуруҳ инсонлар билан суҳбат қиляпман. Улар билан суҳбатимиз тугаган заҳоти, ҳукмдоримизнинг ҳузурига ошқаман! — дея жавоб қилибди муҳтарам зот.

Сарой аъёни олимнинг жавобини етказган экан, ҳукмдор ҳайрат ва қизиқиш билан сўрабди:

— Ул зотни шунча таъсирлантирган олимлар кимлигини кўрдингми?

— Йўқ, ҳукмдорим, атрофиди ҳеч ким йўқ эди! — дея жавоб қилибди сарой аъёни. Бу жавобдан ҳайрати ошган ҳукмдор кескин амр қилибди:

— Олим фалон соатда албатта саройда бўлсин!

Ҳукмдор зудлик билан ҳузурига олиб келинган олимдан баланд овозда сўрабди:

— Сизни бизнинг ҳузуримизга келишингизни кечиктирган олимлар ким эди?

Олим зот бир оғиз сўз билан жавоб берибди:

— Китоблар!

Ҳукмдор зудлик билан ҳузурига олиб келинган олимдан баланд овозда сўрабди:

— Сизни бизнинг ҳузуримизга келишингизни кечиктирган олимлар ким эди?

Олим зот бир оғиз сўз билан жавоб берибди:

— Китоблар!

Дарҳақиқат, ҳар бир китоб бир олимдир. Агар юзларча, мингларча китобингиз бўлса, шунча олимнинг илмидан истеъфода қиласиз деганидир. Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам "Қаерда бир жаннат дарахти кўрсангиз, унинг соясида ўтириб дам олинг" дея марҳамат қилганлар. "Ё, Аллоҳнинг Расули, бу дунёда жан-

нат дарахтини қаердан топамиз?" дея сўралганида эса, Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам "Ҳар бир олим бир жаннат дарахтидир!" дея жавоб қилганлар.

Олим жаннат дарахти бўлса, илм маконини жаннат боғига, китобларни эса жаннат мевасига қиёслаш оламиз.

Юртимиздаги нечта хонадонда жаннат дарахти бор?

Юртимиздаги нечта хонадонда жаннат боғи бор?

Фарзандларига ҳар куни жаннат меваларидан едирадиган қанча инсонни биласиз?

Қайси куни бир дугонам фарзанди билан боғлиқ кулгили, лекин ибратли воқеани гапириб берди. Ҳали мактабга бормаيدиган болаларига уйқудан аввал Расулulloх соллаллоху алайҳи васалламнинг ҳаётларидан мисоллар, ҳикоятлар айтиб берибди. Уйқудан олдин қизчаси онасига:

— Ойижон, сизда Расулulloхнинг телефон рақамлари борми? Эртага эрталаб мен уларга кўнгирак қилмоқчиман! — дебди.

Дугонам қизчасига бунинг имкони йўқлигини тушунтиришга уринсада, қизалоқ оила аъзоларидан сўрайверибди:

— Сизда Расулulloхнинг телефон рақамлари борми? Кўнгирак қилмоқчиман. Улар ёрдам берган етим қизга мен ҳам ёрдамлашмоқчиман. Унга уйинчоқларимни, кийимларимни бераман...

Сизнинг уйингизда ҳулқи ва кўрган-кечирганлари билан болаларингизга ўрнатқиладиган инсонлар борми ёки кўнгилочар дастурлар ва сериалларда жийваланадиган шоу бизнесчиларми? Уйингизга таширф буюрадиганлар хонадонингиз муҳитига таъсир қилишини яна бир бор эслатмоқчиман. Хонадонингизга кираётган ҳавони ўзгартирмай, уйингиз ифोरини ўзгартиролмайсиз.

Умида АДИЗОВА

JINLAR BILAN GAPLASHISHNING NARXI QANCHA?

Фарғонада юз берган бу фирибгарликни эшитиб, ҳангу манг бўлишингиз аниқ. "Эскича" ўқиб, дуолар билан даволовчи Учқўприк туманида истиқомат қилувчи Муроджон Қамбаров устаси фаранглардан экан. У олдида даво истаб келган фуқарони 25 миллион сўмга чув туширди.

Барчамиз учун сеvimли бўлган "Сариқ девни миниб" асарида Ҳошимжоннинг сохта фолбин хола-ни кирдикорларини фош этганини ҳаммамиз яхши биламиз. Афсуски, бугун ҳаётимизда ҳам ана шундай воқеалар учраб турибди.

С.Юсупов ҳолсизланиб, кўп касал бўлавергани боис бир танишидан Учқўприк тумани Сариқўрғон қишлоғида беморларни дуолар билан даволайдиган киши борлигини эшитиб, уни ҳузурига нажот излаб боради. "Даволаш салоҳияти"га эга М. Қамбаров эса бу вазиятдан фойдаланиб қолиш мақсадида уни алдаш йўлига тушди. Унинг ишончига кириб, дуо ўқиб даволашини, кўзига чол ва момолар, жинлар кўринишини, жинлар билан гаплаштиришини айтиб алдаб, бу "иш" учун 50 миллион сўм сўрайди. С.Юсупов бунча пули йўқлигини айтган, "пул топсангиз кейин келинг" дея жавоб бериб юборади. Касалликдан тузалиш истагида бўлган С.Юсупов сохта табибнинг кирдикорларига учди, жинлар билан гаплашиш учун 25 миллион сўм пулни олиб келиб, даволашини бошлади. Мазкур пулни М. Қамбаров шахсий эҳтиёжлари учун ишлатиб юрган. У бир кун муддатга жинлар билан гаплашти-

ришни айтиб, С.Юсуповни "чипла" даврига ўтиргизади. Унинг кўзига жинлар ҳам кўринмайди. Аммо вақт ўтса ҳамки, сохта табибнинг дуолари таъсир қилмади, касалликдан тузалмади. Шундан сўнг, у ички ишлар бўлимига мурожаат қилди.

Жиноят ишлари бўйича Учқўприк туман судининг "Сариқўрғон" маҳалла фуқаролар йиғинида бўлиб ўтган очик сайёр суд мажлисида М.Қамбаровнинг жиноят иши қўриб чиқилди. Судланувчига жазо тайинлашда айбига тўлиқ иқдорлиги, қилмишидан пушаймонлиги, оилавий шароити, 2-ғуруҳ ногирони экани, муқаддам судланмагани, жабрланувчига етказилган моддий ва маънавий зарарларни тўлиқ қоплагани қаби-лар инobatга олинди. Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 168-моддаси 2-қисми "а" банди билан 57-модда қўлланиб, энг кам ойлик иш ҳақининг 20 баравари миқдорида жарима жазоси тайинланди.

Афсуски, бугун ораимизда ўзининг соддалиги билан фирибгарларнинг тузоғига илинаётганлар кўп. Шунинг учун ҳам янада огоҳ бўлиб, ўз ҳуқуқимизни асло унутмайлик.

М.СУЛАЙМОНОВ,
ЎЗА

INSON TABIATI — TILSIM

Инсоннинг ташқи кўринишига қараб, унинг феълини, характер хусусиятларини билиш мумкинми? Аксарият мутахассислар бунинг имкони бор деган фикрдалар. Келинг, қуйида ана шу изланишлар натижаларига тўхталамиз.

БУРУН

Пешона билан тўғри улашиб кетган бурун, ўзига бино қўйганлик аломатидир.

Узун бурун эгалари худбин, нопок бўлишади, деган қарашлар мавжуд.

Оғизга эгилган бурун эгаси ҳиссиётга берилувчанлиги билан ажралиб туради.

Қирғий тумшугини эслатувчи, учи пастга қайрилган бурун соҳиблари қизиққон бўлишади.

Пастки қисми силлиқ бўлган юмалоқ бурун — эгасининг пала-партиш ҳаёт кечиришини англатади.

Учи ингичка, асоси (пешонага туташган жойи) ичкарига ботиб турган бурун, қизиқувчанлик, айёрлик ва ўзбилармонликдан нишона.

Ўрқасимон бурун романтика соҳибларида учрайди. Агар турмуш ўртоғингиз ёки севадиган кишининг буруни тўғри шаклда бўлса, бу унинг меҳрибон инсонлигини билдиради.

КЎЗЛАР

Бежизга, "Кўз — инсон кўнглининг кўзгуси", дейишмайди. Айтишларича, ёниб турадиган, тиниқ кўз соҳиблари ақл, ирода ва соғломликлари билан ажралиб туришаркан. Бундай кўзлардан нур ва илиқлик таралиб туради. Улар қовоқлар билан яхши тўсилган, қорачиғи ёрқин бўлади.

Кўзлар катта бўлса, мардлик, ҳиссиётларга берилувчанлик, баъзи ҳолларда эса етакчиликка интилувчанликни англатади. Хўмрайиб юрадиган, камгап, киришимсиз кишиларнинг кўзлари одатда кичкина бўлиши кузатилади.

тилади.

Кўз қорачиғининг катта бўлиши, соҳибининг мулоимлик ва осудаликни ёқтиришини англатса, кичиғи бунинг тамоман аксидир (бу эса атрофдагилар билан муносабатга салбий таъсир кўрсатиши мумкин).

Одатда инсон кўзлари қуйидаги кўринишларда бўлади:

1. "Бўзрайган" — кўзнинг оқи носоғлом, баъзида сариғиш рангли қонтолаш майда томирлар билан қопланган бўлади. Киприклар калта, қошлар кўздан анча баландда жойлашган. Бу белгиларнинг барчаси қизиққон, салга жажл отиға минадиган, шундай бўлса-да, оққўнғил, болаларни яхши кўрадиган, қувноқ шахсларга хосдир.

2. "Айёр" — қовоқларнинг ташқи бурчаги салгина юқорига кўтарилган, қошлар чаккага "интилиб" турибди. Киприклар калта, аммо қалин. Қаршингизда кузатувчан, ақлли, шу билан бирга, ичимдагини топ дейдиган, худбин бўлган иродали киши турибди.

3. "Бўртана" — юқори қовоқ пастга ярим олиб тушган. Қошлар тўғри ёй шаклида. Қовоқлар рангсиз. Киприклар узун ва сийрак. Бундай кўз соҳиблари жиддий, ўта адолатли, сотиб олиб бўлмайдиган, ўзгаларнинг кўнглига чуқур кириб боришга қодир кишилар бўлади.

4. "Уйқули" — қорачиқ катта, аммо ҳиссиз, қовоқлар шишган. Киприк ва қошлар қалин ва узун. Рўпарангиздаги киши дангаса, оққўнғил, юмшоқ табиатлидир.

5. "Кучли" — улар ҳар доим катта очилган бўлиб, мулоқот чоғида суҳбатдошга тик қараб туради. Қошлар қайрилган. Киприклар юқорига кўтарилган. Бундай кўз эгалари фаол, ҳаракатчан,

мушқил, ўзиникини маъқуллайдиган, илтимос ва буйруқларни бажаришда сусткашликни ёқтирмайдиган, ростгўй, мард, қатъиятли бўлишади.

6. "Кўйкўз" — қовоқлар оғир. Қарашлари — рангсиз ва тунд, қорачиқлари ўйнаб туради. Киприклар, қошлар сийрак ва калта. Аксарият ҳолларда бундай кишилар айёр бўладилар. Бундай кишилардан меҳрибонлик ва яхшилик кутиш ярамайди, чунки улар ўта худбин ва "фақат ўзим бўлай" дейдиганлар хилидандир.

ПЕШОНА ШАКЛИ ҲАМ КЎП НАРСАНИ АНГЛАТАДИ

1. Паст ва кенг пешона эгалари — одатда тиниб-тинчимас, қаттиққўл, жиноятга мойилроқ кишилардир.

2. Кенг ва бурчаклари бўртиб чиққан пешона ўз соҳибининг бой ҳаёлот, чексиз тасаввур эгаси эканидан, қизиққонлигидан, баландпарвозликка мойиллигидан далолат беради.

3. Ярим ой шаклидаги пешона эгалари узоқни кўзламайдиган, чекланган кишилар бўлади.

4. Эни ва баландлиги кенг, ўртаси бўртиб чиққан пешона соҳиблари юксак ақлий қобилият эгаларидир.

5. Қулаб тушган пирамида шаклидаги пешонали кишилар айёр, худбин, эгри йўлга киришдан тоймайдиган бўладилар.

6. Тўртбурчак шаклидаги пешона — меҳрибонлик, кўнгли очлиқлик ҳамда бир қадар чекланганлик белгисидир.

7. Жуда бўртиб чиққан (дўнг) пешона жаҳлдор, узоқни кўролмайдиган характердан нишона.

8. Пешонада бўртиб чиққан шишлар бўлса, бундай кишиларнинг ички олами бой, мушқилга жуда қобилиятли бўлади.

бўладилар

ПЕШОНАДАГИ АЖИНЛАР

Ажин тушмаган силлиқ пешона беташвиш, қувноқ ҳаётдан далолат беради.

Пешонанинг қошлар яқинидаги горизантал, ажинлари юксак ақлий қобилият эгаларида кўпроқ учрайди.

Пешонадаги битта чуқур ажин, бу инсон ўз елкасида дунё ташвишлари ва қийинчиликларини кўтариб юрганини англатади. У ҳаётга бошқачароқ кўз билан қараса, ўзига яхши бўлади.

Сочларга яқин жойлашган ажинлар қаттиққўлликни, кибрни англатади.

Тахлам шаклидаги чуқур ажинлари бор пешона эгаси ўртача ақл соҳиби ва дангаса бўлади.

ҚОШЛАР

1. Бир-бирига пропорционал (тўғри кўринишда) ўсган қошлар ҳиссиётлар, ақл ва тана уйғунлигини билдиради.

2. Дағал чўтқасимон қошлар соҳибларида ички қарама-қаршилиқлар мавжуд бўлади.

3. Четлари юқорига қайрилган қуюқ қошлар — кўнгли очлиқлиги ва довуракликни англатади. Бундай кишиларни муваффақият қозониш учун тугилган деб ҳисоблашади.

4. Ўртаси туташган қошлар нотинч ва кўп ўйланиб юрадиган кишиларда учрайди. Улар ҳамма нарсани юракларига яқин олишади ва тез-тез депрессияга тушиб, руҳий зўриқишни бошидан кечириб туришади.

5. Узун ва бўйсунмас қошлар пала-партиш ақлдан дарак беради. Бундай кишилар вақт тушунчасидан йироқ бўлишади ва кундузи ухлашни ёқтиришади.

6. Четлари пастга қайрилган қош соҳиблари уятчан бўладилар.

7. Қошлари тириклик аломатини йўқотган кишилар ҳаётдан чарчаган, ички энергияларини сарфлаб бўлган одамлардир.

8. Калта, аммо, қалин қошлар салга портлаб кетадиган одамларга хосдир.

9. Қалин ва чўтқасимон қошларни келишиб бўлмайдиган, ўзбилармон, доим ўзини ҳақ деб биладиган кишиларда кўриш мумкин.

10. Қалин, оғир ва узун қошлар ҳар доим етакчиликка интилишдан далолат беради.

11. Одатдагидан баланд жойлашган қош соҳиблари мақсад сари интилувчан бўладилар.

12. Одатдагидан пастда жойлашган қошлар эса ўз эгаларининг эмасликларини англатади.

Халқда "Қошлар қичишса, ким биландир учрашасиз ёки йиғлашингиз мумкин", деган ирим ҳам бор.

Интернет маълумотлари асосида тайёрланди.

Oila va jamiyat

Ижтимоий-
сиёсий,
маънавий-
маърифий
газета

Обуна индекси — 176

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси,
"Болалар ва оналарни қўллаб-
қувватлаш" ассоциацияси
(Болалар жамғармаси) ва
"Соғлом авлод учун" халқаро
хайрия фонди

Бош муҳаррир: Воҳид ЛУҚМОНОВ

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент — 100000.
Амир Темури кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс) 233-28-20,
Котибият: 233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@mail.ru

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2007 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 436. Формати А-3, ҳажми 3 табоқ. Адади — 4649. Баҳоли келишилган нархда.

Босишга топшириш вақти — 15:00 Топширилди — 15:00

Навбатчи: Б. Исмоилов

Мусахҳих: С. Сайдалимов

Саҳифаловчи: А. Маликов

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

ISSN 2010-7609

12345